

D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1967 METAI, BALANDŽIO MĖNESIO 1 D. / APRIL 1, 1967 / PART TWO NR. 76 (13)

ALFONSO DARGIO DARBŲ CHICAGOJ BELAUKIANT

NEISBLUNKANČIOS PARODOS IR VIS ATSINAUJINANTIS GYVASTINGUMAS

Laisvojo pasaulio kūrybiniam lietuvių gyvenime šiuo metu bene gyviausiai reiškiasi dailininkai. Jų čionai įmintos pėdos ne vienu atveju liekasi ne tik mūsų pačių kultūriname sektoriuje, bet ir jų gyvenamų kraštų meno raidoje. Kolektyvinių ir individualių jų parodų kiekvienais metais ir kone kiekvieną mėnesį gausu ir lietuviškose ir to ar kito krašto privačiose bei institucinėse galerijose, beveik kiekvienose tokiose parodose regime nebologų darbų, ir akis vis turi kuo pasidžiaugti.

Tačiau ne visos anos parodos lygiai ilgai išlieka žiūrovo atmintyje. Žiūrėk, tarp daugelio, vieno ar kito dailininko darbų, nors parodos akimirkoje tave ir užburė, praėjus kiek laiko, ima žmogiškos sąmonės ekrane kažką išblukti, prisiminti, nebeteikti sielą jaudinančio savo ryškumo. Bet yra matytų parodų, kurių įspūdių negali atsi-kratyti ir laiko srovei toli nutekėjus. Sakysim, čia rašančiam iš pastaraisiais penkeriais metais Chicagoje matytų daugybės parodų aktyse vis šviežiai tebestovi A. Galdiko, V. Petravičiaus, V. Vizgirdos, J. Rimšos, V. Kasiulio ir dar vieno kito darbai. Tarp jų tokį neišdildomą įspūdį yra palikusi ir 1962 m. Čiurlionio galerijoje įvykusi Alfonso Dargio paroda.

Ir dabar, kada balandžio 8 d. (šeštadienį) 7 val. 30 min. vak. Standard Federal Savings patalpose, 4192 Archer Ave., Chicagoje, atidaroma pačių naujausių Alfonso Dargio tapybų paroda, yra gera proga prisiminti šio mūsų kūrybingo dailininko nueitąjį kelią ir bent keletą žodžių stabtelėti prie jo spalvinių išsiskyrimų.

Alfonso Dargis gimė Lietuvoje 1909 metais. 1929–1936 m. studijavo dailę Kauno Meno mokykloje. 1936–1940 m., kaip valdžios stipendininkas, studijas gilinavo Vienos Meno akademijoje, Austrijoje. 1940–1951 dirbo kaip dekoratorius Vokietijos teatruose. 1961 m. Rochesterio universitetas jam suteikė Lillian Fairchild premiją. Grupinėse parodose dalyvavo: Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje, Kanadoje, Amerikoje, Persijoje, Turkijoje, Pakistane. Individualios jo darbų parodos buvo su-

rengtos: New Yorke, Rochestery, Clevelande, Chicagoje, Huntingtone, Philadelphijoje ir 1965 m. Vokietijoje — Mannheime ir Koelne. Ypač pastarosios dvi parodos šiaip gana kritiškos vokiečių spaudos buvo išimtinai gerai įvertintos.

Alfonso Dargio darbų yra įsigijusios šios meno galerijos bei muziejai: Stadt Pfalzgerie Kaiserslauterne, Vokietijoje, Rochesterio Meno galerija, Dallas Dailės muziejus Texase, Moderniojo meno muziejus New Yorke, Philadelphijos Meno muziejus, Huntingtono galerija Huntingtone, W. V., Delaware universitetas, Nebraskos universitetas, Bostono Dailės muziejus, St. Louis Meno muziejus, Vincent Price meno kolekcija ir Čiurlionio galerija Chicagoje.

Savo tapybos raidoje Alfonso Dargis yra nuėjęs įdomų ir nuolat atsišviežinantį kelią. Pradžioje pasireiškęs kaip ugnin-gas, liepsnojančių spalvų ekspresionistas, dailininkas tolydžio artėjo į ramesnes spalvas, tačiau jose išgaudamas tokius eteriškus niuansus ir tokias viena ant kitos užplaukiančias spalvines kompozicijas, kad sy-

kį jas pamačius, greit pamiršti nebegalima. Apie šio pobūdžio Alfonso Dargio darbus prieš ke-lerius metus dail. Adolfas Veleška šiame Kultūriname Drau-ge rašė: "Jo aliejiniai darbai daugelį nustebina savo techniš-kuoju neįprastumu. Kaip japo-nai ar kiniečiai ant ryžių po-pieriaus savo darbus išpildyda-vo vandeniniais dažais, taip Dargis su dar didesniu įman-tumu šia linkme vartoja alie-jinius dažus. Vartodamas alie-jinius dažus, jis juos praskie-džia kaip akvarelę, daugiau iš-gauna įvairių niuansų, negu bet kas kitas kitoj technikoje".

Minėto pobūdžio darbų bus ir naujojoje Alf. Dargio parodoje. Tačiau ir prie šito savo laimė-jimo dailininko nesustota. Nau-jausieji jo darbai sąmoningai praranda ankstesnį ezoterišku-mą, o išsiskiria ryškiu skulptūri-nį įspūdį, tuo atskleidami dar vieną būdingą Dargio kūrybos bruožą.

Reikia tikėtis, kad čikagiečiai šia neeiline mūsų dailininko pa-roda gyvai domės ir pasisku-bins jo darbus pamatyti pačia-me parodos atidarymo vakare. k. br.

Alfonso Dargis. Kompozicija. Iš parodos, atidaromos balandžio 8 d. (šeštadienį) 7 val. 30 min. vak. Standard Federal Savings patalpose, 4192 Archer Ave., Chicagoje.

PAVASARIS SUGRĮŽTA Į SAVUOSIUS KALNUS...

"Gražinos" spektakliai baigiami suldyinti

1956 m. vasarą Chicago Vyrų chorui paskelbus, kad 1957 m. jie stato G. Verdi "Rigoletto", "Vienybės" vedamajame redakt. J. Tysliava taip atsiliepė: "Turėdami tiek entuziazmo, Chicago vyrai, rodos, galėtų pasta-tyti vieną tų operų, kurias yra parašę mūsų pačių kompozito-riai — Karnavičius, Banaitis, Račiūnas ar Klova. Kodėl lie-tuviškas pavasaris turi vaikė-čioti svetimais kalnais...?"

Tadgi, a. a. J. Tysliava manė, kad lietuviškos operos pastaty-mas yra lengvas ir paprastas uždavins, kuris gali gimti vie-du užmoju.

Kitaip į tą reikala pažvelgė Lietuvos operos solistas — vete-ranas Al. Kutkus. Viena inter-viu, kuris buvo paskelbtas "Drauge" 1957 m., A. Kutkus pastebėjo:

"Kai kas visai nepamatuotai spaudoje buvo padaręs priekaiš-tų, kodėl, girdi, lietuviai stato ne lietuvišką, o svetimą operą. Taigi, kai 1920 m. Lietuvoje, mažytelė entuziastų grupei susi-darius, nebuvo pasirinkta nei

"Birutė", nei "Eglė, žalčių karalienė" — M. Petrausko, o sve-timoji "Traviata", tais pat su-metimais vyrų choras, užsibrė-žęs didelį tikslą, pasirinko, kas buvo priimtinausia. Ir štai, kaip kadaise Lietuvoje iš svetimos "Traviatos" išaugo bene viena iš geriausių Pabaltijo operų, ar negalime dabar pasvajoti, kad tas pat gali ir čia atsitikti? O ateityje K. V. Banaicio "Jūratė ir Kastytis", J. Karnavičiaus "Gražina" parodys kelią nau-joms lietuviškos operoms, čio-nykščių mūsų kompozitorių su-kurtoms..."

Al. Kutkaus žodžiai, ne aliar-mą kėlę, o nuosekliai apgalvoti, laiko tėkmėje išsipildė. Tarp "Rigoletto" ir "Gražinos" stovi devynios svetimųjų kompozito-rių operos su Verdi "Requiem" ir B. Markaičio, S. J. "Vilniaus varpais". Ir visa tai buvo ne-atkartojama mokykla mūsų operai išaugti, subręsti, įgyti jau net profesionališkos patir-ties, kad galop būtų į sceną at-vesta ir lietuviška tautinė ope-ra. Ir tam retam įvykiui labai sąmoningai pasirinkta Lietuvių operos dešimtmečio sukakties šventė.

Tad per devynerius metus lie-tuviškas pavasaris braidžiojo po svetimuosius kalnus tik tam, kad jis, subrėdęs ir patirtimi apsišarvavęs, sugrįžtų į savuo-sius kalnus, kur, "Gražinos" Jauno bajoro žodžiais tarant, Tvirtos pilys jų mūrinės, Bet tvirtesnės mūsų krūtinės... Tolių, tolių, juto ta ta to...

Siandien "Gražinos" repeticija

veda iš Seattle, Washington, at-vykęs dirig. A. Kučiūnas. Solis-tai su choru išdėstyti Čiurlionio galerijos erdvėje. Bet čia vietos taip mažai, kad tiesiog bailsu. Tėvai jėzuitai, statydami Jauni-mo centrą, tur būt, ne nepagal-vojo, kad jų rūmuose kada nors bus repetuojama lietuvių tautinė opera...

Antai skamba subtili, lyriška ir veiksmo moterų choro daina:

Močiut, pirkliai atjoja
Nuo mėlyno Dunojaus,
O lylija, lylija, lylija,
Nuo mėlyno Dunojaus.

Jau dunda į mūs dvarą
Medučio ir gintarų,
O lylija, lylija, lylija,
Medučio ir gintarų...

Kampe prisiglaudęs sėdi "Gra-žinos" Liūtauras — mūsų iški-lusis tenoras Stasys Baras.

— Zinai, — taria jis, — koks

Kertinė Parastė

KAS YRA INTELIGENTIŠKUMO RODIKLIS?

Kadaise Lietuvoje spaudos mažaus premiją laimėjo šūkis — laukiniai laikraščiai neskaityto, o Juozas Girnius naujausioje savo knygoje "Idealas ir laikas" sako, kad — tamsuo-liai knygų neskaityto.

Atrodo, kad šis pastarasis šūkis yra ne mažiau teisingas, negu pirmasis. Iš tikrųjų, ar galima įsivaizduoti žmogų švie-sų, inteligentų tikra to žodžio prasme, kuris neskaityto kny-gų? Vargu. Nes šviesus, inte-ligentiškas žmogus, anot J. Girniaus, yra mąstantis žmo-gus, o mąstymas be skai-tymo neįmanomas. Skaitymas teikia medžiagos mąstymui, o geriausia tos rūšies medžiaga sukurta knygoje.

Kai kas gal sakys, kad šian-dien nėra laiko knygai skaity-ti, kad ji jau išėina iš mados, kad ją atstoja laikraštis, ki-nas, radijas, televizija. Bet ar visi šie dalykai, nors jie ir yra labai naudingi, gali atstoti knygą? Vargu. Visi jie, iš tik-rųjų, tik informuoja apie įvy-kius gyvenime ir šiek tiek apie idėjas knygose. Kinas bei te-levizija dar ir paliustruoja. Bet informacija bei iliustraci-ja tai dar nėra idėjinio pasau-lio esmės perteikimas. Su idė-jų esme tegalima susipažinti per knygą. Todėl tik tas, kas skaito knygą, yra informuo-tas iš pirmųjų šaltinių, o kas tenkinasi laikraščiu bei televizija, iš tikrųjų tenkinasi antraeiliais, trečiaeiliais šalti-niais, kurie paprastai yra pa-viršutiniški, o neretai ir ten-dencingi. Tie, kurie tenkinasi tik tokia informacija, gali ži-noti daug faktų, daug įvykių, bet žino juos paviršutiniškai, nesuvokdami jų gilesnės es-mės. Visa tai, žinoma, yra nau-dinga, ir to gali užtekti eili-niam, pradinį išsimokslinimą bei išsilavinimą teturinčiam žmogui. Bet to negali užtekti šviesuoliui.

Todėl visuomenėje, kurioje malonumas repetuoti lietuvišką žiazmas tebeįdyti, nes dirbam tautinio meno dirvonuose.

Už pilioriaus kampe matau komp. D. Lapinską, akompa-nuojantį repeticijai. Tai naujausias veidas mūsų operoje. Tikiu, kad Lietuvių operos ateities jau antroji, bet pašėlęs entu-

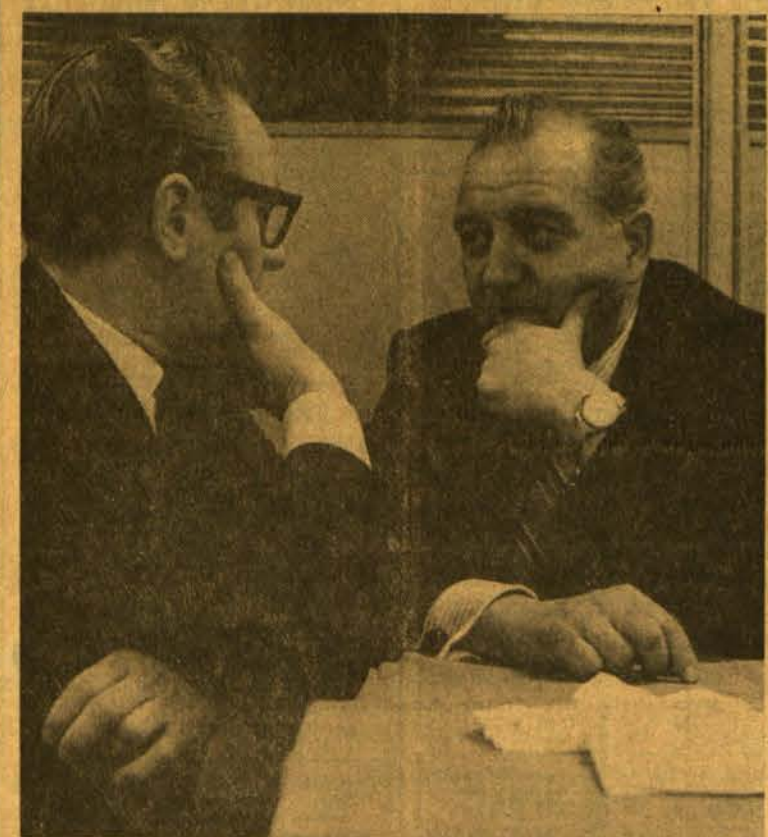
maža knygų skaitytojų, iš tik-rųjų mažai ir tikros šviesuome-nės. Čia reikia pažymėti, kad siauros specialybės knygos ne-atstoja knygų, būtinų kiekvie-nam inteligentui, nepaisant, ko-kios specialybės jis bebūtų. Todėl ir ne kiekvienas aukšto-jo mokslo diplomo savininkas yra šviesuolis, inteligentas — jis gali būti tik siauras savo srities amatininkas.

O kaip yra mūsų išeivių vi-suomenėje? Juozas Girnius minėtoje knygoje kalba apie mūsų intelektualinį analfabe-tizmą, apie išeivių "tamsuome-nę", kuri "neturi laiko" kny-goms skaityti. Jos namuose knygų spinta ar lentyna yra baldas, kuris perkamas pasku-tinėje vietoje, jei iš viso perka-mas. Daugelis savo intelligen-tiškumą pirmiausia demonst-ruoja "gražiais", naujausios mados sėdimaisiais baldais ir valgomiojo bufetu su gražiai išrikuotais indais bei įvairių rūšių stikluokais, kad visi pa-sigrožėtų ir stebėtųsi.

Tur būt, dėl to ir mūsų spaudoj bei susirinkimuose tiek daug paviršutinių rašinėj-ių, banalių kalbų — tiek po-litinėmis, visuomeninėmis, tiek ir kitomis temomis. Gal dėl to ir mūsų šviesuomenės priva-tus pobūvis nedaug tesiauria nuo paprastų kaimiečių pobū-vių — su banaliu kalbom apie "gerus" gėrimus, apie orą ir automobilius.

Šioje parastėje jau buvo ra-soma, kad šiais metais skirti-na daugiau dėmesio kultūri-niams reikalams. Jeigu taip, tai ar nevertėtų padiskutuoti, kaip pakelti mūsų kultūrinį ly-gį, kaip spirti kultūriniam nuosmūkiui, kai kultūriškai srukti šiais laikais taip labai lėgva. Ir čia, atrodo, nebus ga'ima apsieiti, nepasvarčius ir knygų skaitymo problemos, ypač lietuviškos knygos. Bet api: tai sekančiose parastėse.

L. D.

Chicago Lietuvos operos pirm. Vytautas Radžius (kairėje) ir "Gra-žinos" Liūtauras — solistas Stasys Baras turi dar daug ką aptarti... Nuotr. Ged. Naujokaicio

Chicago Lietuvos operos choro dalis "Gražinos" repeticijų įkarštyje Jaunimo centre.

Nuotr. Vyt. A. Rackausko

Šiame numery:

- Kas yra inteligentiškumo rodiklis?
- Alfonso Dargio darbų Chicagoje belaukiant.
- "Gražinos" operos paruošoje.
- Tarp romantizmo ir žingsnių ant ledo.
- Azorin amžinybės palydint.
- Azorin "Pylis ir griuvėsiai".
- Vlodo šlaito eilėraščiai.
- Lietuvis — vienas pirmųjų Chicago aktorius.
- Vaikų literatūros spragą mažinanant.
- Auksinis Rembrand'o amžius.
- Tautinė architektūra technologijos revoliucijos amžiuje.
- Išnykusi kultūringa valstybė Urartu.
- Nauji leidiniai.
- Spygliai ir dygliai.

TARP ROMANTIZMO IR ŽINGSNIŲ ANT LEDO

Broniaus Budriūno kantata "Tėviškės namai" ir atsitiktinio klausytojo įspūdžiai

JURGIS GLAUDA

Savo sidabrinio jubiliejaus proga Los Angeles lietuvių švento Kazimiero parapijos choras surengė savo koncertą. Choro sąstatas scenoje buvo: 41 moteris ir 21 vyras. Tad, kalbant apie repertuaro atlikimą, reikia atsižvelgti į to sąstato tam tikrą disproporciją. Choro repertuare buvo V. Klovos, M. Budriūnos, K. V. Banaitis, St. Šimkus ir Br. Budriūnos. Repertuaras parinktas gerai, nes palaipsniui dramatiškesniam jo pobūdžiui, leidžia atskleisti choro pajėgumą ir sugebėjimą.

Tačiau dėl V. Klovos chorinės partijos iš operos "Pilėnai" tenka pasisakyti principiniai: ji mums nepriimtina. Tai net istorine prasme falsifikuoto turinio operos choro partija, kur lie-tuviai gieda madrigalą atvyku-siems Pilėnuosna rusams. "Va-lio sveteliai..." žinančiam operos tekstą skamba komiškai ir skaudžiai "Valio ruseliai..."

Palikdami kam kitam, gal būt muzikos nusimanėliams spręsti apie kitas šio koncerto dalis, mėginame trumpam (kiek leidžia periodikai skiriamo rašinio sąlygos) sustoti ties Broniaus Budriūno kantata "Tėviškės namai", kuriai panaudotas šių metų jubilato Bernardo Brazdžionio tekstas.

Atsitiktinai šiame pat koncer-te buvo ir kiti gana monumen-talūs B. Budriūno darbai: cho-rinės giesmės su solistais "O, Nemune" ir "Mano protėvių žemė". Tos giesmės buvo tarytum įvadas į jo monumentaliosią dalyką, į jo kantatą.

"Tėviškės namai" palieka stipriai ir sukrečiantį įspūdį savo ekspresine ataka, savo besikeičiančiomis nuotakų variacijomis, savo visad mums jautria tematika, nostalgija, romantika, protestu, šauksmu į dangų...

Ta kantata, jau antrą kartą atliekama to paties choro Los Angeles scenoje, buvo suskam-bėjusi ir Dainų šventėje Chica-goje. Muzikų įvertinimai jai bu-vo itin palankūs, tačiau be de-talizacijos, pasigaunant tik bendrą įspūdį, kuris kiekvienam klausytojui atskamba sienoje antru leitmotyvu: nostalginiu kloritu.

Jau dvi dekadas praleidus už tėvynės sienų, kantatos turinys (teksto požiūriu) yra tam tik-ru atžvilgiu anachronizmas. Ta nostalginė tema jaunajai kar-tai, užaugusiai be šios nostal-gijos tėsiojinio poveikio, tėra tik formalinio požiūrio pareiški-mas. Ta siena tarp dviejų kar-tų (viena) — išgyvenusios nete-kimą, o kitos — nesuprantan-čios to netekimo) kaip tik ir su-ponuoja kantatos teksto pras-mę. Tai yra pereinamojo laiko-tarpio tekstas, kuris dėl savo pareiškimų kokybės gali tačiau likti amžinu, kaip Antano Bara-nausko atodūsiai "Kelonėje į Peterburką". Tačiau interpe-tavimas chorinėje scenoje nos-talgija atremto kūrinio jau virs-ta lyg ir mažiųjų anachroniz-mu. Juo labiau, kad ir tėvynė-jė taip viskas pakito, jog ato-dūsiai apie tuos toli pradingu-sius namus virsta tokiu pat mi-ražu, kaip ir mūsų beelstristų įkibimas įvairiopa linksniuoti gyvenimą tame Lietuvos kaime, kuris, nebeegzistuoja jau pora dešimtmečių.

Gal būt, mums reikalinga ki-tokių chorinių veikalų, atremty-ji šios dienos mūsų pasaulėjau-tą: į kovą, į ryžtą, į veržimąsi likti SAU ŽMOGUMI? Gal būt, mums reikia plataus sibeliško klorito lietuviškų chorinių "Finlandijų", epinio ramumo čiurlioniškų "Miskų", ar bent moderniau interpretuoto leitmo-tyvo "Lietuviais esame mes gi-

me". Tie veikalai eity koja ko-jon su modernios, šiuolaikinės lietuviškos kolonijos pasaulė-jauta.

"Tėviškės namai" temos at-žvilgiu labiau artimi jau skubiai nykstančiai kartai. Ateinančiai kartai bus sunku atkartoti tuos pareiškimus ir forto ir allegro, kuriuos dabar gal su ašara at-kartoja nykstančios kartos klausytojai.

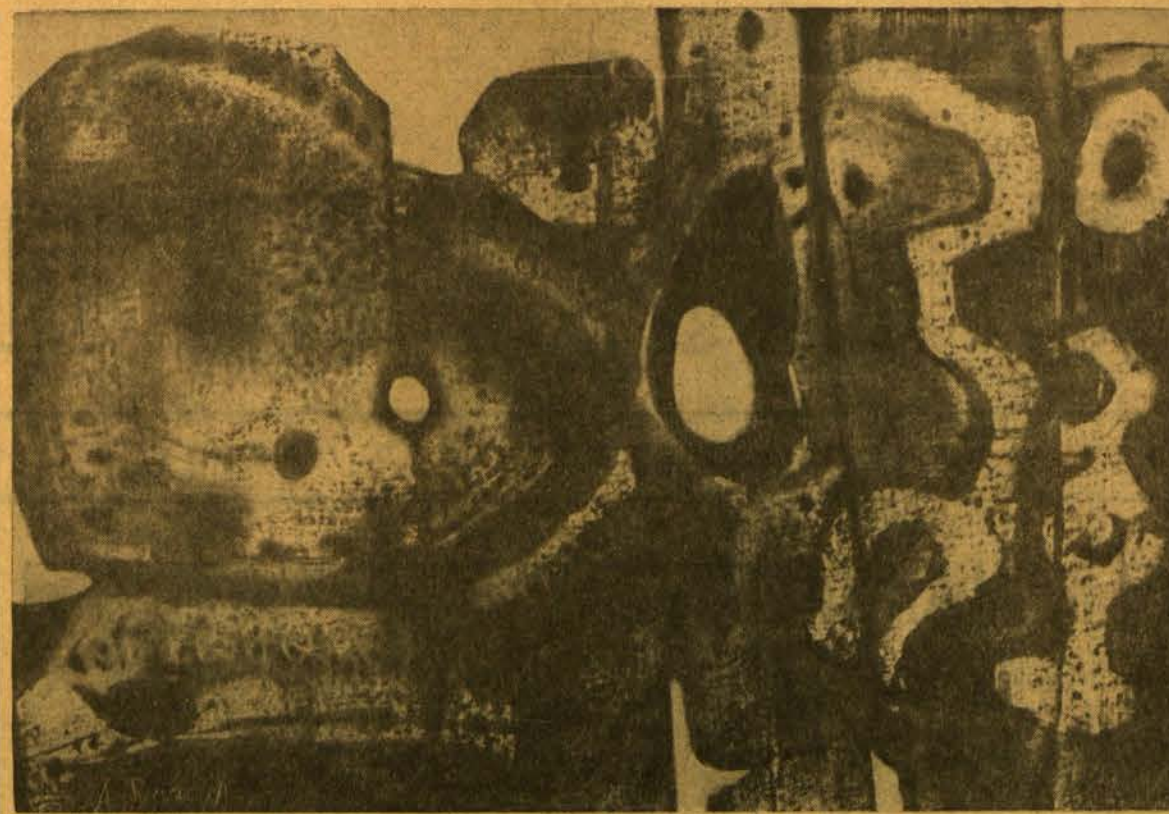
Tačiau tematikos pereinamu-mas vis dėlto, daugis tars, nėra veikalo kriterijus — nes veika-lo santykis su auditorijos sudė-timi yra tik dalis kriterijaus.

Veikalo esmė, kaip dabar tvirtina kiekvienas, nusitverias vertintojo plunksną, glūdi ne klausime apie ką, bet kaip. Ga-lima rašyti ir apie nebesantį Lietuvos kaimą ir atkurti jį kaip gyvą; ir galima užsimoti didžiulei epopėjai apie modernų lietuvių, o pagaminti tik skuduri-nę lėlę. Tikslumo reikalas glū-dės tik tame, kad veikalas apie Lietuvos kaimą įeis į istorinio veikalo rubriką, o nevykęs vei-kalas apie modernų lietuvių, te-bus tik nevykęs veikalas.

Bet "Tėviškės namų" tekstas byloja apie šios dienos lietuvių romantinį nusiteikimą, kada jam peršti širdį dėl toli palikusių tėviškės namų, gal būt sugriu-vusių, gal būt išniekintų, gal būt niekad nebeatlankomų.

Ir, be abejoj, kaip ir beveik visa mūsų chorinė literatūra, "Tėviškės namų" kantata yra romantinis kūrinys. Visą Broniaus Budriūno kūrybą paženk-linta stipria romantika, kurioje lemtingą rolę vaidina bravūra, patosas, desperacijos forto ir melodramatinis atsigrįžimas į tautinę melodiją, aranžuojant liaudies dainas.

Kantata, kaip mažoji oratori-ja, turi užmegzti, atskleisti ir

Alfonsas Dargis

Kompozicija

pareikšti išvadą. Šio pobūdžio kūriniai būtina yra ekspresijos logika, kiek tai liečia kantatos išraišką, neminint jau paties teksto. Klausytojas, kaip ope-ros bėgyje, turi būti sudomin-tas temos išsivystymu. Tai yra paskata, įtaiga gyventi kartu su išsivysčiusiu muzikiniu veiks-mu. Tai yra tam tikras atėjim-as į operinį vyksmą. Kantatai privalomas tam tikras architek-toniškumas, kur akis apima plastinės kūrinio formos. Jeigu čia vienaip ar kitaip akcentuo-tas tautinis išraiškos pobūdis (Dvoržakas, Griegas, Glinka, Smetana) kūrinys ir tarptauti-nėje auditorijoje liudyte liudija savo tautines šaknis. Mūsų tau-tai tatau yra neįkainojamas kultūrinis palikimas.

Tačiau romantizmas, kaip toks, yra tolimas specifinei tau-tinei formai. Tai greičiau yra autoriaus individuali pastanga sukurti melodiją, lankscią ir spalvingą savo vingiuose, chro-matišką nuspalvinimą, dinamiškus atspalvius. Lyrinė veikalo prigimtis ypatingai paperka konservatyvią auditoriją. Su to-kiu vertinimo kriterijumi dabar net Beethovenas laikomas ne

klasiku, bet romantiku. (D. V. Boyden.)

"Tėviškės namų" kantata skirtina romantinio kūrinio ru-brikon. Kaip Schumannas, Schu-bertas buvo inspiruojami ro-mantiko J. P. Richterio, taip ir B. Budriūnas pastoviai inspi-ruojamas B. Brazdžionio poe-tikos. Jis, matyt, turi polinkį tai B. Brazdžionio kūrybai, kur ak-centuotas romantinis pradai: gantos grožis, tiesos ir teisy-bės potroškis, nostalgija. Todėl ankstesnėji laiptai: "O, Nemu-ne", "Mano protėvių žemė" to-lydžio susumuojami dabar "Tė-viškės namų" kantatoje.

Tačiau "Tėviškės namų" leit-motyvi Budriūnas paėmė šiaip gal mažiau žinomą savo "Gy-venti" direktyvą. "Gyventi" yra trumpa ir pabrėžtinai epikūri-nio pobūdžio muzikinė poemėlė. Ji labai ekspresinga savo gai-vališka deklaracija, gana triukš-minga, nes mažuose rėmuose autorius turėjo sudėti per daug temperamento. "Tėviškės na-mų" kantatoje epikūriškumas analogiškose pareiškimuose "Gy-venti", ir "Namai! Namai!" įga-vo kitą spalvą. Įvadas ir teks-tas sukeitė labai sodrų epikū-rizmą, kuris buvo labai tikslus giesmėje "Gyventi", o gerokai nesuprantamas paliko kantato-ję "Tėviškės namai".

Kantatą saivališkai galima suskirstyti į penkias dalis. Jos kiekviena turi savo ribas, jos yra dalys visumoje. Naivus ir melancholiškas įvadas, a la Pra-dės aušrelė aušti, įmoringai ir kartu apgaulingai verčia klaus-ytoją ir toliau laukti kažko, kas turėtų būti liaudinė melo-dijom atskambančiu kūrinio. Vyrų ir moterų dialogai, atro-do, išvengtų kartojimosi, jeigu tasai "liaudinis" įvadas būtų trumpesnis, eliminavus dialogą. Antroje dalyje audringas for-tissimo iš karto perkelia į kitą sferą. Logiškai čia esama ryšio, objektas ir ilgėjimasis jo. Išsi-barstantis vaitojimas, Budriūno jau atrastas "Mano protėvių žemėje", čia labai vykęs, drama-tizuojas, bet labai gyvas. Ta kantatos dalis tačiau išduoda stiprų epikūrišką "Gyventi" te-mos turinį. Ir pareiškimas gy-venti ir rauda "Namai, namai", iš esmės ten analogiški, čia yra priešybės. Tai labai įdomus au-toriaus interpretavimas. Bari-tono partija tačiau skamba aro-

na". Jos pasisekimas įgalins ir ateities užmojus. O apie "Gra-žinos" pasisekimą jau kalba faktas, kad šeštadienio (gegu-žės 20 d.) spektakliui ne daug bi-lietų yra likę. Tad visuomenė prašoma koncentruotis sekma-dienio spektakliui, kur "Graži-nos" partiją dainuos taip visų mėgiama mūsų dramatinis sop-ranas Dana Stankaitytė. Kitas solistų sąstatas bus tas pats, kaip ir premjeroje.

Tokiais tad keliais lietuviškas pavasaris sugrįžta į savuosius kaimus...

Vl. Ramojus

sio, naivaus žavėjimosi paliktais namais. Kodėl po tokios gaiva-liško "Gyventi" akordais parem-tos antros dalies pareiškimų, sopranas ėmė dejuoti neįėga ir desperacija? Ir tik čia pat susi-griebs choras toje pat dalyje baigia soprano partiją tolydžio šuoliuodamas į fortissimo. Gal būt, čia ir glūdi anas "budriu-niškumas", kuris toks ryškus jo ankstesniuose kūrinuose? "Mū-sų protėvių žemėje" irgi po įva-do partijos, lyg lavina kainuo-se, solistę nustelbia choro aud-ringas ekstravagantiškumas. Ta tai daro psichinį poveikį audito-rijai, staigmeną, efektą, sukrė-

timą. Tatai naudinga sukrėsti. Ir "Mano protėvių žemėje" tas išraiškos būdas buvo kartu ir muzikinės (jei taip galima tar-ti) logikos kely. Tą pat būdą autorius pakartojo kelis kartus ir kantatoje. Tačiau ilgesniam kūrinyje šitai suteikia jau va-riacijų pobūdžio vaizdą.

Finalui atkartojamas įvadas. Romantiškai tautinė aranžuotos dainos melodija lyg sakyte sako, kad realybė tėra toje melan-cholioje, kad epikūriškasis "Gyventi" motyvas kantatoje užgeso, kad sukilimo nostalg-i-

(Nukelta į 4 psl.)

Ofiso 735-4477; Rez. PR. 8-0900
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos: 1—9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-at-siliepiu, skambinti MT 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-0867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akusherija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—8 ir 6—8 val. vak.
Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniai uždaryti

Ofiso tel. PR 8-3230
Namu — rez. PROspect 8-0081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; Šešt. nuo 9 iki 13 val.; arba susi-tarus.

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir Šešt. uždaryti.

Ofiso ir buto tel. Olympe 2-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val: kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir Šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Tel. RELiance 6-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 v. p. p. 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val. p. p. Trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4158
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—8 val. ir 6—8 val. vak. Iškylus trečiadienius. Šeštadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7158 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6—8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 8 val. p. p.
Ofiso tel. 7-1166
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEemlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5—8 val., antrad. ir penkt. 1—4 val.
Pirminėje tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-769
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir Šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku susitarus telefonu.
Tel. REpublic 7-2390

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinus.
Keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniai uždaryti; šeštadieniai nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLIS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2—5 popietį
ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 8-7370

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, IL
Kabineto tel. 687-9020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm., antr., ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71 Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2—8 v. v. penkt. 10—13 v. r., 2—8 val. vak. Šešt. 1—4 v. v. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ
LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Or. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligonius tik susitarus
Val: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vak. Treč. ir Šeštad. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2823.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR
MOTERŲ LIGOS
2624 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniai 1 iki 4 val. Trečiadienį uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val: pirm., antrad., ketv. 6—8 v. vak.; penkt. ir Šeštad. 2—4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir Šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIUBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val: pirmad., antrad., penktad. 1—4 ir 6—8 v. v.; ketvirt. 5—8 v. vak. Šeštad. 10—2 v.

AZORIN AMŽINYBĖN PALYDINT

Paskutinis 1898 metų generacijos atstovas

Kovo 2 d., sulaukęs 93 metų amžiaus, Madride ramiai užgeso paskutinis tebegyvenęs, taip vadinamas, 1898 m. generacijos atstovas Jose Martinez Ruiz - "Azorin". Nors per paskutiniuosius 20 metų jo raštai jau nebevyravo literatūros respublikoje, kartas nuo karto dar pasirodydavę vienas, kitas straipsnis plačiai skaitomajam "ABC", o į patį autorių buvo žiūrima jau beveik kaip į "instituciją".

Atėjo ir Azorin minutė, persikiojusi ji nuo jaunų dienų, ir išgirdęs šią žinią, gal ne vienas ištarė jo kaip būdingiausią ispanui aptarti sakinį: "Ir reikėd jam dabar numirti..." Mirtis, nesustabdomas laiko bėgimas, amžinybė giliai įsiskėniję visuose Azorin raštuose. Pasak jo, tik žinojimas, kad mirsi, ir verčia žmogų rašyti, kurti meną, norint palikti bent pėdsakus. Lūdnas varpų gaudimas lydi daugelį jo peizažų, kviečia rimtin ir susikaupimui. Ir štai sugaudė jį ir šiam "mažajam filosofui" ir nebesugrįš jis, parimęs prie lango ar balkono, žiūrėti į debesis ar bežančią versmę, ieškodamas juose įrodymo, kad viskas keičiasi, bet viskas ir grįžta, ir kad visos žmogaus gyvenimas yra "žiūrėti į nuolatinį grįžimą".

José Martinez Ruiz gimė 1873 m. mažame rytinės Viduržemio jūros pakrantės miestelyje, ir vaiku bebūdamas, išvystė pojūtį ne spalvoms, o niuansams, ne ryškioms gaidoms, o vos vos skambantioms melodijoms. Visas pas jį paremta pojūčiu, ir pagrindinė jo kūrybos norma: sugėbėti jį perteikti, "atvaizduoti ne dalyką, o jausmą, kurį jis sukėlė". Geriausias tam būdas: impresionizmas. "Atrinkusi tarp savo prisiminimų kelis gyvus ir pabirus tolius, ir tokiu būdu perteikusi savo charakterį geriausiai, negu sausu ir nepakankamu datų ir knygų pavadinimų sąrašu". Kitas jo užsimojimas: atvaizduoti gyvenimo smulkmenas trumpučiais sakiniukais. Ir tikrai, nėra nė vieno ispanų rašytojo, kuris su tokia meile ir su tokiu atidumu būtų pasinėręs kasdieniniame gyvenime ir mokėjęs iš bet kokių atspindžių sukurti estetinį perluką.

B. CIPLIAUSKAITE

Savo jaunystėje, kaip ir kiti tos generacijos atstovai, Azorin buvo radikalus antiklerikalas, beveik anarchistas, pasinėšęs viską žiauriai kritikuot žurnalistas. Tuometinė Ispanijos būklė šitai beveik pateisina. Laidui bėgant, vedęs, jis vis daugiau "aušo", o pastaruoju laiku gyveno jau labai reguliari prieš nieką neprotestuojančio "bourgeois" gyvenimą: keldavosi su gaidžiais, niekad neatsisakydavo savo rytinio pasivaikščiojimo, valgė vegetariškai, daugiausia laiko praleisdavo skaitydamas, rašydamas, priminėdamas gausius lankytojus. Sekė visos modernaus gyvenimo apraiškos, nenorėjo nuo jo atsilikti.

Geriamieji Azorin kūriniai yra Ispanijos buities vaizdėlių rinkiniai: Kaimai ir miesteliai, Kastilija, Ispanija, Don Kichoto kelias, Valanda Ispanijoje. Juose atsiskleidžia visos kraštas su savo senomis tradicijomis, su bažnyčion skubančiomis moterėlėmis, melancholiška persigėrusiais kaimais. Ten dar tebegyva Viduramžių ar Renesanso Ispanija, nepersikiriama su šiuolaikiu, nepersikiriama su šiuolaikiu, nepersikiriama su šiuolaikiu.

Bandė Azorin rašyti ir romanus ir dramas, tačiau šie jo kūriniai savo žanro reikalavimų nepatenkina: ten per daug detalių, jie per daug statiški, nėra veiksmo raidos. Idomūs ir jo literatūros kritikos rinkiniai, kur jis dažnai apkalbama veikla visai pakeičia, tuo pasiekdamas savo tikslo: nustebęs skaitytojas griebiasi ir vėl originalo "pasitikrinti". Iš viso, griežtos metodo diskos kritikos Azorin per daug negiria: pasak jo, knygas reikia skaityti dėl to, kad galėtum jas džiaugtis, visai pasinėriant jų sukurto atmosferon, o ne jas analizuojant.

Jo stilius labai savitas: trumpučiai sakiniai, daug mažybinių formų, dažnai vartojamas įvardis "aš", kuris paprastai ispanų kalboje praleidžiamas. Visa, ką jis vaizduoja, būna persigėrę tam tikro aromato, dažnai prisipildę garsų. Visur vyrauja švelni nostalgija. O kadangi laiko tekėjimas ir po to sekanti mirtis ji nuolat baugina, jis bando laiką sustabdyti: vartoja beveik tik esamąjį laiką, savo vaizdėliuose jam žindamas aprašomąjį akimirksnį. Net ir praeitis pas jį vėl virsta gyva, tebesitęsiančia. Pasikartojimo teorija paryškinama tų pačių sakinių ar struktūrų pakartojimu.

Azorin iškelia amžinybės, tačiau laikas ir gyvenimas tebeplisuoja jo raštuose, tebekalba apie jo trokštą sugauti akimirksnį. Su juo ir pats rašytojas tebegyvas skaitytojo atmintyje, tebeskatina jį įsijausti, pasinėri savo buitin, o į ją atsiremiant, tiesti kelią nemirtingumui.

Keliauninke, laikas tau akimirka pailsėti. Štai baltas akmuo, ant kurio keleivis turėtų prisistoti. Šiuo prieblando metu laukai visai vieniši. Šalia akmens stiebiasi į dangų grupė topolių. Saulei šviečiant, šie topoliai meta šešėlių ant griuvėsių. Tai, kas kadaise buvo ištaiginga, renesanso metu pastatyta pasilinksminimui pilaitė, dabar jau tik apgriuvusis siena. Kiek linkmų valandų bus prabėgę tarp sienų, kurios čia stovėjo! Medžiais nusodintom alėjom pažvelgti traukė ponų karietos; lengvai siūbuojančiuose neštuose lingavo namų šeimininkė.

Keliauninke, tau laikas susimastyti prie šių griuvėsių. Laukuose vienu metu. Silpnutė gelsva, saulėlydžio auksuojama šviesa įstrizai driekiasi žemės paviršium. Už kelių minučių saulė visai pradings už tolmos kalvos. Žali topoliai kyla į viršų šalia susmukusio mūro. Šie griuvėsiai buvo ištaiginga pilim.

Alfonsas Dargis

Kompozicija

PILYS IR GRIUVĖSIAI

AZORIN

XVI amžių visos šios pilaitės žibėjo naujovės blizgesiu. Visa Ispanija buvo pilna akis veriančių pilaitių. Jų akmenys buvo kaip tik nutašyti. Jie tebespindėjo sniego baltumu. Kiemuose ir klaustruose geometriniai stuko ornamentai atrodė iškarpyti iš baltutėlio popieriaus.

Akmenskaldžiai ir dievdirbiai skardino gatves ir dirbtuves sodriu, ritmingu savo kirstuvų bei skaptukų balsu. Akmuo buvo apdirbamas su meile. Iš kalnų išplėstų ir iš jų atgabentų uolų gabalai virsto sparnuotomis būtybėmis, kriauklėmis, vaikais, paukščiais, cherubais, vaisiais, gelėmis. Menininkas su meile ir užsidegimu glostė ranka šias balkšvas, ką tik jo sukurta figūras, tebeapdengtas smulkiumi apgriuvusios pilaitės sienos, kurių

rus ir spalvingas gyvųjų bei augalų pasaulis dygo tarp kolonų, ant fryzų, palangėse, pilioriuose. Pylis švietė savo turtu. Jas sukūrė stebėtinai darbai pasižėntusių rankų junginys: statilai, akmenskaldžiai, kalviai, tapytojai, skulptoriai: šiandien — gal jau galutinai — išnykę žmonių.

Jei iš tolmos terasos būtume galėję stebėti tuometinės Ispanijos miestus — mūsų nurytų miestus — būtume juose įžvelgę gausiai pasėtas baltas pilaites. Keliauninke, laikas nesusustojamai tekėjo, praėjo ištisi amžiai. Ar toms mūsų Ispanijos pilaitėms buvo geriau anuomet, ar dabar? Dabar jas dengia švelni laiko patina; jos pilnos melancholiško senatvės žavesio. Dabar jų akmenys mums byloja apie tai, ko tada negalėjo musakytį: praeinančio laiko tragediją. Keliauninke, susimątyk prie šių griuvėsių, prie šios apgriuvusios pilaitės sienos, kurių

Uldas Šlaitas

EILĖRAŠTIS TĖVUI

Tu buvai bėsiuvis ir kartu buvai puikus gitaristas, mandolinos ir balalaikos skambintojas. Taipgi vėliau, trumpai prieš tai, kai tau teko išeiti iš proto, tu buvai baisiai įsimylėjęs į smuiką. Šiandieną man baisiai gaila tavo liūdnio ir trumpo gyvenimo, kuris plakė tave ir plakė, kaip įgruvusį puspadį. Toks jįsai buvo tavo gyvenimas. Ir blogiausia, kad tasai tavo gyvenimas baisiai tave applėšė: jįsai atėmė viltį sulaukti ko nors gražesnio šiame gyvenime ir, liūdniausia, jįs atėmė Dievą, kuris buvo tau mielas ir artimas tavo vaikystėje. Taip, mano tėve, tai buvo tavo tragedija. Oeh, kaip man baisiai, baisiai šiandieną gaila tavo liūdnio gyvenimo.

PROZA

Užmiršimas yra mūsų visų mirtinųjų graudus palikimas. Nekuriam laikui mes pasilikame artimųjų ir giminių atminimuose. Gi jiems numirus, nebėlika daugiau nė mūsų prisiminimo. Ir lieka taip, lyg kad mūsų iš viso šioj žemėj nebūtų buvę. Toks yra mūsų likimas. Šuliniai senka ir dumba. Toks jų likimas. Tikrai mano širdy po šiai dienai vienodai skamba gsočiai su gvardikėliais ir pinavijomis. Mes kaip žolė siūbuojam ir liekam vietoje. Tai mūsų tragika. Nes mus pririša žemė. Nes mes patys prisirišam. Reikia Danguos Malonės gyvent šioj žemėj ir negyvent šioj žemėj. Reikia žiūrėti į gyvenimą taip, kaip į rūką, kuris greitai praeina. Tai, ką aukščiausiai parašiau, nieko bendro neturi nei su lyrika, nei su poezija. Tai didaktika. Tai šiurkšti ir grubi didaktika. Daugiau nieko. Nes gyvenimas nėra poezija, bet didaktika apie tai, kaip reikėtų gyventi, arba kaip nereikėtų gyventi. O, jūs mano lengvi ir graudūs prisiminimai, su agnomom, su gvardikėliais ir pinavijomis.

ri laukų vienuose mums siūlo temą apmąstymams. Praėjo amžiai. Buvusi pilaitė sugruvo, bet štai šalia griuvėsių, lyg šypsnis apgriuvusios pilaitės sienos, kurių

Iš ispanų kalbos vertė B. Ciplijauskaitė

LIETUVIS - VIENAS PIRMAUJANČIŲ CHICAGOS AKTORIŲ

Pietinėje Chicagos dalyje, aris tokračiškai ištaigingame Martineque restorane (kurio savininkas žmona — lietuvė) yra prabangiškai įrengtas Drury Lane teatras, maždaug 850 vietų. Visos vietos buvo užpildytos, kai čia teko matyti tada kasdien statomą linksma H. Kurnitzo dramą "Once More, with Feeling". Pagrindinį vyro — dirigento vaidmenį čia atlieka aktorius Antanas Mockus, pelnytai besidaręs vienu iš Chicagos scenos pirmūnų.

Visą vakarą praleidome su juo bešnekučiuodami. Pasirodo, kad jo senelis kilęs nuo Suvalkų, močiutė — nuo Eržvilko, o jau jo tėvai gimę JAV-se. Antanas gimė ir augo Cicerėje, čia 1943 m. baigdamas lietuvių Šv. Antano par. mokyklą. 1947 metais baigė Šv. Ignaco Aukšt. mokyklą (jėzuitų) ir Lojolos universitete studijavo dramą.

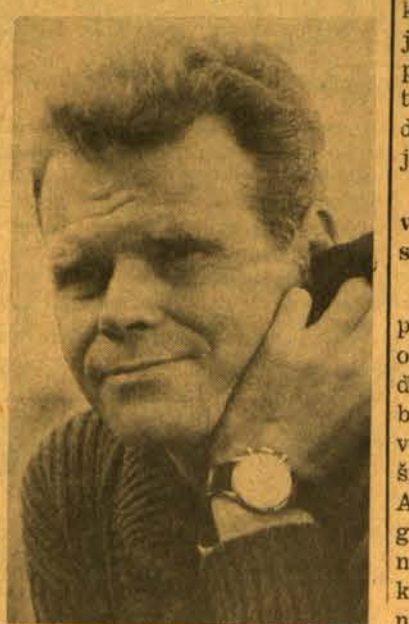
Jau 1949 m., teturėdamas apie 18 m. amžiaus, per puse metų vaidino statant "Mr. Roberts", jau tapdamas profesionalu aktorium ir jų unijos nariu.

1951 m. buvo pašauktas kariuomenėn ir išvyko Korėjon, kaip karo lauko inžinierius, sprogmenų specialistas, dalinio vadas. Jam reikėjo išvalyti minų laukus. Kartą 1952 m., grįždamas iš uždavinio, pamatė dar vieną miną, kurią taikstėsi pats

ANTANO MOCKAUS KELIAS IŠ KORĖJOS MINŲ LAUKŲ Į DIDMIESCIO SCENĄ IR TV

išjungti. Reikėjo eiti pakalmėn. Pajudintas akmenukas trenkė į nutiestus nuo minos laidus, įvyko sprogimas. Antanas krito apdraskytomis kojomis, rankomis, krūtine. Helikopteriu jį išvežė iš pavojaus zonos. Išgabeno į Japoniją, Havajus. Tada jis buvo petingas 215 svarų vyras, o kai išėjo iš ligoninės tešvėrė 128 svarus.

Išleistas iš armijos, 1954 m. grįžo atgal į teatrą. Vaidino New Yorko scenoje, o nuo 1956

Antanas Mockus

m. persikėlė į Chicago (dabar pajudintas akmenukas trenkė į nutiestus nuo minos laidus, įvyko sprogimas. Antanas krito apdraskytomis kojomis, rankomis, krūtine. Helikopteriu jį išvežė iš pavojaus zonos. Išgabeno į Japoniją, Havajus. Tada jis buvo petingas 215 svarų vyras, o kai išėjo iš ligoninės tešvėrė 128 svarus.

Išleistas iš armijos, 1954 m. grįžo atgal į teatrą. Vaidino New Yorko scenoje, o nuo 1956

— O ką jūs manote apie, taip vadinamus, avangardinius, absurdo veikalus?

— Tai ne gilesnio dramatinio pergyvenimo perkėlimas į sceną, o kokio niūraus, įvykio pavaizdavimas. Jei kas to nori, gali ir be teatro prisiziūrėti, nuėjęs į valkatyną Madison gatvėje. Ne, šios rūšies veikalus nemėgstu. Anglijoje, Prancūzijoje ta avangardinio teatro kryptis ryškesnė, bet jau tai laikina banga, kuri atsistrenks į krantą ir išnyks. Mėgstu Neil Simon veikalus. Tai puikus amerikietis dra-

maturgas, su humoru, džiuginas žiūrovą. Jis nėra kaip Arthur Miller, kuris eina į charakterių gelmes, bet žmonės jo dramas supranta, ir tai svarbu.

— Kokius daugiau iš amerikiečių dramaturgų labiau mėgstate?

— Man prie širdies John Patrick. Jis nesusilaukė didelio pripažinimo, bet jis turi socialinę naujieną ir išpildo esminius scenos reikalavimus. Jis davė visą eilę pažymėtinų veikalių, kaip "Teahouse of the August Moon", "The Hasty Heart", "The Curious Savage", "Everybody Loves Opal" ir kt. Tennessee Williams davė savo geriausią "The Glass Menagerie", bet ką po to rašė, tai vis tokie lyg liguisti kūriniai.

— Kokius veikalus jūs ruošiatės statyti savo sukurto IV M teatre?

— Tuos, kurie turi gilesnės prasmės, didesnės dramatinės įtampos. Dabar ruošiuame Becketo dramą, kuri apima visada ryškų Bažnyčios ir valstybės konfliktą, kur toks susikryžijimas interesų tarp dviejų draugų: kai Henrikas II padaro Becketą arkivyskupu, jis praranda sau draugą, kuris dabar pirmo vieton stato tarnybą Dievui.

— Jūs minėjote, kad jums teko dalyvauti industrinių pastatymų, filmų kūrime?

Z: "Kaip kartais baisu pavėluot arba per anksti ateiti"... K. Vasilauskas (Z) ir Vyt. Valiukas (A) repetuoja K. Ostrausko "Pypkę", statomą kartu su A. Landsbergio "Barzda" balandžio 29 d., 8 val. vak. Van Wyck Junior High School, 85-05 144th St., Jamaica, N. Y. Nuotr. G. Naujokaičio

suvažiavimas tęsėsi 3 dienas. Kasdien turėjome po 5,000 žiūrovų.

Industrinių vaidinimų, filmų tenka ruošti nemažai. Bet dabar — kasdien vaidinu šiame Drury teatre. Šis teatras turi pasisekimą. Parenkami veikalai, kurie prasmingi, kuriuos statant žiū-

rovai seka ir įsijungia. Vaidinimas jiems kai ką duoda, padaro juos laimingesnius. Teatras turi žmogų ugdyti, pakelti. Absurdinis teatras to neduoda. Tai ne vaidinimai, o tik scenon perkelti atsitikimai.

— Ar netenka jums šen bei ten lankytis su paskaitomis apie teatrą?

— Kaipgi ne?! Mano žmona turi draugių mokytojų, kurios pakviečia į savo mokyklas su paskaita ar klausimų atsakymų valandėlei. Dabar Weber mokykloje režisuoja su moksleiviais "Mr. Roberts".

— Ar jums nesusidaro rutina kasdien tą patį veiklą vaidinti, ar nepabosta, nesukasdienėja tie išėjimai į sceną?

— Ne. Juk publika vis būna kita. Su ja pasidaro nauji kontaktai. Jei nesusikoncentruosi, nebūsi nuoširdus, publika tuoj pastebės. O be to — žmogus nors ir kelis kartus žiūrės, vis kitaip matys. Ateidamas į teatrą, jis atsineša ir tos dienos pergyvenimus, naujas mintis, naują patirtį ir pats pastatymas scenoje jam ima kitaip atrodyti.

— Kaip jūsų šeima žiūri į jūsų tolį atsidaivimą scenai?

— Mano žmona mane labai gerai supranta. Kad tik Dievui aš būčiau taip suprantamas, būčiau laimingas. Mano žmona yra programų tvarkytoja WT TW (kanalas 11) televizijoje. Čia ji žinoma Mary Lou Mockus vardu. Kartais ir pati pa-

(Nukeita į 4 psl.)

VAIKŲ LITERATŪROS SPRAGA MAŽINANT

Nauja rašytojos dovana mūsų jaunimėliui

KAZYS BRADŪNAS

Nijolė Jankutė, DANUTĖ STOVYKLAUJA. Išleido Lietuvių skautų seserija, Chicago, Ill. 1966 — Jaunimo metais. Ilustravo Felicija D. Prekerytė, meninis viršelio apipavidalinimas Lydijos Koklytės. Knygelė kietai įrišta, 62 psl., 10 1/2 x 8 1/4 in. formato, kaina \$2, gaunama ir "Drauge".

Nijolė Jankutė

Kai mūsų jaunimui, o ypač tam mažesniajam, skirtų skaitinių gausa negalėsime pasigirti, kiekvieną aniams skaitytajams skirtą leidinį imame į rankas ir džiaugdamies ir bijodami. Džiaugdamies, kad knygelės bus pataikytos ir į šiandieninio mūsų jaunimėlio širdis, bijodami, kad gal ir vėl tik senelėsi atsiminimų pasakojimai apie neegzistuojančius piemenėlius ir kaimiečio vaiko pasaulį, kurin perkelti čionykštėse sąlygose augant mažąjį skaitytoją, prie geriausių pastangų ir norų, jau nebeįmanoma.

Autentiškiausi kritikai

Tik perskaičius Nijolės Jankutės naują knygelę "Danutė stovyklauja" ir akivaizdžiai pamatė, kaip aštuonerių metų skaitytoja ją tiesiog "ryte prarijo", galima drąsiai teigti, kad autorė su šiuo savo raštu "pataikė". Paprastai tokius mūsų aštuonmečius ir aštuonmetes, įpratusias į kasdieninę angliškąją knygą, lietuviškąją skaityti reikia raginti raginti, išsilaikant net įvairiausių paskatinimo metodų. Nijolės Jankutės atveju šį kartą skaitytojos raginti nereikėjo, ji pati, grįžusi iš mokyklos, čiupdavo knygelę į rankas ir puslapis po puslapio atkakliai su įdomumu ją perskaitė.

Man atrodo, kad šito fakto suminėjimu gali ir baigtis N. Jankutės knygos "Danutė stovyklauja" teigiamiausia recenzija, nes patys mažieji skaitytojai yra objektyviausi ir tikriausi jiems skirtųjų knygų vertintojai.

Dėmesio ne tik tėvams, bet ir rašytojams

Tačiau vis dėlto prie šios ne rašalo išrašomos, bet širdim išsakomos mažųjų skaitytojų recenzijos bent keletą žodžių norėtume dar pridėti. Tebūna jie, be kita ko, ir tėvų dėmesio atkreipimas į šią, mažiesiems skirtą, puikiai parašytą knygelę. Pačiai autorei šį kartą vargu ar rastume sunkios kritikos frazių: nei pamokyti, nei pabarti nėra už ką.

Tačiau norėtume, kad šią knygą paskaitytų ne vien tik mažieji skaitytojai, atkreiptų į ją dėmesį ne vien tik tėveliai, bet ir kolegų rašytojai, kurie rašo, ar bent kada rašys jaunimėliui skirtą knygą. Šios knygelės pasiskelbimas tebūna rimto susimąstymo priežastimi, ką ir kaip vaikams rašyti. Daliai atsakymai lengvai randami ir šioje naujoje Nijolės Jankutės apyskaitėje.

Būdingos knygelės teigiamybės

Pirmiausia autorė neišgalvoja čia jokių neįtikėtų ir egzotiškų istorijų, o aprašo tik vienos čionykštės lietuviškos — skautiškės kelių dienų stovyklos nuotykius ir įspūdžius. Jokių autorės pamokslininkavimų ir pertemptų pedagogikų. Atvirkščiai, pačios autorės knygoje visai ir nebeįmanoma. Viskas perteikiama per mažosios Danutės dvasios prizmę taip vaikiškai ir tikrai, taip psichologiškai ir įvairiai, kad reikia tik stebėtis ir džiaugtis. Pati knygos herojė visuos puslapiuos yra tik mažoji Danutė, ir nekaltas, kaip mū-

— Nebijai? — sušnabždėjo Verutė.
— O tu? — šnabždėjo atgal Danutė.
— Aš pirma paklausiau...
— Nebijau...

Kažkur brakstelėjo šakelė. Vėjas nusiautė miško viršūnėmis. Abi mergytės be žodžio stryktelėjo nuo rasto ir pašvietė į krūmus.

— Ar matei?
— Ką?
— Ką nors?
— Nieko". (36 psl.)

Ilustracijų problema

Atskiras klausimas — knygelės iliustracijos. Vaidų literatūros iliustravimas mūsųose yra tiesiog kone piktos laumės užburas. Turime dailininkų, turime jų organizacijas, sambūrius, turime jaunuosius dailininkus, o tikrai gero mažiesiems iliustratoriaus kaip neturime, taip neturime. Jeigu dar kas nors šia kryptimi daroma, tai (su labai mažomis išimtimis) padaroma prastai arba ir visai nepataikoma.

Ir šios knygos autorė Nijolė Jankutė gera dalimi nebe pagrindo mūsų puslapiuos nesenai rašė apie premijuotojo "Baltojo Stumbro" Janinos Marks iliustracijas, kurios, anot recenzentės, kaip atskiri spalviniai bet ornamentiniai abstraktai gal ir labai geri, bet nieko bendro neturi su pačia knyga, su pačios knygos turiniu.

Dabar Jankutės knygos atveju atsitiko priešinga negerovė: knygos piešiniai labai tiksliai ir vaikui suprantamai iliustruoja vaizduojamą tikrovę, bet patys piešiniai skaitytojo meninio skonio neugdo, yra padaryti tokia sustingusia, drebančia ir laisvai piešti nesugebančia ranka, kad tiesiog gaila žiūrėti.

Nijolės Jankutės knygos viršelis, apipavidalintas Lydijos Koklytės

TARP ROMANTIZMO IR ŽINGSNIŲ ANT LEDO

(Atkelta iš 2 psl.)

jos poveikyje šitai nerealizuota, kad liaudies dainos melodija paskandino visas bene marcato, bravūrą, vokalinį bombardą etc. priemones. Aušrelė vis dar laukiama... Kada pradės ji aušti?

Broniaus Budriūno kantata "Tėviškės namai" yra griežtai konservatyvus kūrinys. Joje nėra tos "naujos kalbos", kuri dabar sudaro naujos muzikos turinį ir kurią dabar pastebi visi stambieji kritikai. Galima turėti įvairių nuomonių apie tą reiškinį, galima laikyti jį gal būt, tik laikiniu. Tačiau, jeigu mūsų auditorijos dar brangūs ir vertingi romantiškieji veikalai, tai tarptautinei muzikų brolijai svarbu nauji žingsniai, nors jie būtų ir žingsniai ant ledo. Taip ir "Vilniaus varpų" (kažkodėl anglų kalboje dar deformuotų ir nevykusį vertimą) kantata su tikta tik nesidomėjimu. Disonansiška harmonija, nereguliarus ritmas, nauja tonalinė sistema, naujas vokalinis interpretavimas, tam tikra neurotika, brutalumas ir formos ekstrasavagantiškumas — visa tai labai domina dabarties muzikinį pasaulį. Mūsų auditorijoms to dar nematyti, kad labai reikėtų. Bet jeigu epikūriškai ir nostalgikai apspalvinti Tėviškės namai sulauks mūsų kada nors, ar jie nereikalaus iš mūsų kaip tik naujo, universalesnio turinio ne tik beletristikoje, poezijoje ir drožėje, bet ir partitūroje?

Tie mediniai ir neišsivystę piešiniai skaudžiai gadina visos knygos bendrąją vertę. Tuo tarpu kur kas geriau pavykęs pats viršelės. Jeigu jau bent toks lygis būtų išlaikytas ir teksto piešiniuose, šios kritiškos pastabos, liečiančios knygos iliustracijas, būtų buvę kur kas švelnesnės.

Tačiau ir iliustracijų netobulumas negali nušlėbti šios knygelės žodinio teksto plusų. Tad nieko nežiūrėti, "Danutė stovyklauja" šiuo tarpu yra pati teiktinčiausia knygutė mūsų aštuonmečiams, dvykmečiams ir panašiesiems skaitytojams.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, TAIPGI ORO VESITUVAI, SPALVOTOS TELEVIJOS APARATAI
Telef. — CA 5-7252
NUO SAUSIO MĖN. 1 d., 1967
Sąskaitos apdraustos iki \$15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Lietuvis — vienas pirmiausių Chicago aktorijų

(Atkelta iš 3 psl.)

sirodo televizijos ekrane. Mano sūnus — 8 metų — jau pats dalyvauja industriinių filmų paruošime, per metus uždirba apie \$2,000. Neseniai jis ir aš buvome Jackie Gleason programoje. Sūnus teatro, filmų pastatymuose pradėjo dirbti, kai turėjo 4 m. amžiaus. Bet jis neturi dramatinės kūrybinės minties, daugiau mėgsta techniką. Duktė teturi 6 m. amžiaus, bet jau nuo 2 1/2 m. amžiaus vaidina ir priklauso uniškai. Per metus iš vaidybos turėjo \$1,600 pajamų. Dalyvauja Pet Milk, Swifto ir kituose komerciniuose filmuose. Ji mėgsta vaidybą. Ir sūnaus, ir dukters pajamos padės jiems išeiti mokslo.

— Kuria kryptimi auklėjate savo vaikus?
— Žinau, kad religija padeda išlaikyti didesnę pagarbą ir tėvams, ir jų idealams, žmogų padaro su charakteriu. Taigi — sūnus jau lanko Šv. Antano par. mokyklą, o dukrė nuo rudens pradės lankyti taip pat tą parapiją mokyklą. Man rūpi vaikų katalikiškas auklėjimas. Mes visa šeima esame Šv. Antano par. nariai ir net ir dabar tebeiliname penktadienius.

Kalbėjimės ir buvo malonu stebėti, kaip jis kultūringas, modernus. Su saviimi jis turėjo magnetofoną. Paprasčiau, kad įkalbėčiau savo adresą. Atėjo laikas ir spektaklio pradžia. Net ir perpildytame teatre jam buvo nesunku surasti savo sveičiui vietą. Buvo miela stebėti, kad mūsų lietuvis, šalia tos tr-

pės "primadonos" Cyd Charisse, peilytai užėmė pirmą vietą ir stebino publiką savo sugebėjimais scenoje.

Antanas Mockus kalba lietuviškai. Jis daug klausinėjo apie gyvenimą dabartinėje Lietuvoje. Džiaugėsi, kad lietuviai Chicagoje turi savo operą, apie kurią jis jau buvo girdėjęs iš savo pažįstamų lietuvių. J. Prunskis

TV, Radio, Stereo, Air-Conditioners BANGA

Pardavimas ir taisymas
2649 West 33rd St., Tel. 434-0421
P. Rudėnas K. Šimulis

DEKORAVIMAS

IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1050

Aloyzo Barono

naujausias romanas

Trečioji moteris

susilaukė didelio susidomėjimo. Apie šį romaną Br. Ralia Dirvoje rašo: "Barono romanas jau galėtų drąsiai stotis netik į lietuvių, bet ir į amerikiečių pastolius supermarketuose... Dauguma pasakojimų skyrių taip sudėstyti ir parasyti, lyg atkarpos dienraščiai: kad vienas šiandien perskaitytų, nekantariai lauktum rytdienos, sužinoti, kas bus toliau".
Laida baigiasi. Skubėkite įsigyti. Knyga gaunama pas platintojus ir "Drauge". Užsakymus siųst "Drauge" adresu, kaina 2.50 dol.

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Ekspertškai uždedam naujus ir taisome senus. Pilnai apsidraudę. Darbas garantuotas.

A. ABALL ROOFING CO.

LA 1-6047 arba RO 2-8778

TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisyti. Už patarnavimą vietoje \$3, už dirbtuvės darbą \$10.00 ir dalyv. Pasiteiraukite apie naujas.

J. MIGLINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

Heating Contractor

DOMAS ZUKASKAS

Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namų apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters) vandens šildymui boilerius. Turul leidimus dirbti mieste ir užmieste. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimai nemokami.

HEATING & SHEET METAL

4444 S. Western, Chicago 9, Ill.

Telefonas VI 7-3447

A. ABALL ROOFING CO.

Isteigta prieš 49 metus.

Dengiamo visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminius, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūrą — "tuck-pointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuotas.

LA 1-6047 arba RO 2-8778

Skambinkite bet kuriuo laiku. Apskaičiavimai nemokami.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8.30 iki 9.30 val. ryto. Vakaraus pirmadienio.

VISOS PROGRAMOS IS WOPA

1490 kil. AM ir 1027 meg. FM

Telef. HEimlock 4-2413

7159 South Maplewood Avenue

Chicago, Illinois 60629

MOVING

A. VILIMAS

Apdraustas perkraustymas

Ivairių atstatymų

3415 So. Lithuania Avenue

Tel. FRontier 6-1882

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarptautinių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinčiai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicago Taupymo Bendrovė stengiasi būti stipri finansinškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedame darbais ir finansais, kad galėtume pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalus kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$84,000,000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate applanę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlimis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimės šaltinį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200.00. Pamatysite plačią žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų su-

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MOSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money

sirinkimams. Susirinkusiems veltui jame telkiamą kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrenginių bei patogumų, kuriais per metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5 1/4%. Šiandien mokslas kainuoja nuo \$6,000 iki \$12,000 ir

- order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

4 3/4%
METAMS

VISUOSE
TAUPYMO
SKYRIUOSE

Federalinės vyriausybės apdraudus įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki \$15,000.00

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutaupysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereikia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

AUKSINIS REMBRANDTO AMZIUS

Išpūdžiai iš parodos Bostone

ELENA VASYLIČIENĖ

"Aukštinio Rembrandto amžiaus" vardu buvo pavadinta paroda Bostone, kuri įvyko "Museum of Fine Arts" patalpose. Iš Olandijos čia buvo atgabenti šio mažojo Europos krašto 17 šimtmečio paveikslai, kurie sudaro aukštinę tapybos erą jos istorijoje. Paties Rembrandto buvo tik 9 paveikslai, o kiti — jo mokinių arba šiaip 17 šimtmečio didžiųjų dailininkų. Trys Olandijos muziejai skolino paveikslus: jie buvo gabenami laivu, kad turėtų daugiau vietos ir geriau būtų apsaugoti. Tokią parodą pamatyti — tai didelis įvykis kiekvieno šviesesnio žmogaus gyvenime. Nenuostabu, kad žmonių, lankančių muziejų, buvo eilės: kiek kartų nuėjau, tiek kartų stovėjau gatvėje, laukdama eilės įeiti, o įėjus, dar eilėje stovėjau. Niekad istorijoje Bostono muziejus nebuvo taip lankytas: mačiau žmones vėžamus kėdėse, senus, jaunos, vaikus; pusantro metų mergaitė stovėjo su tėveliais eilėje 25 minutes viduje, o kiek dar tas vaikas laukė lauke. Ir stebėjais žmogus, iš kur gi toks pamėgimas meno? Iš kur gi tos eilės?

17 šimtmečiuje Olandija atgavo nepriklausomybę iš Ispanijos ir jos gyvenimas pakrypo nauja vaga. Olandija turėjo — vystėsi miestų luomas, buržuazija. Turtingi pirkliai atveždavo daug pinigų, įsistatydavo gražius namus, puošnius rūbus. Karalių ir kunigaikščių reikšmė mažėjo, nes kiekvienas praktiškai miestietis tapdavo pats sau "karalium". Praturtėję miestiečiai norėjo savo prašmatnų gyvenimą įamžinti: fotografijos nebuvo, tai ne šiuo dienų laikotarpiu. Vienintelis būdas pamatyti save buvo paveikslas. Ir ne tik save: savo aplinkos puošnumą, savo aprangos grožį, savo išgyvenimų įvairumą. Miestiečiai ir buvo paklausos eilėje: jie gerai sumokėdavo dailininkams, kad juos ir jų gyvenimą pieštų. Kadangi Olandija tapo protestantiška — tapyba neteko savo mėcenatų bažnyčios, protestantizmui ši tapyvisai nerūpėjo. Tik nedidelis skaičius katalikų, kuris gyveno Olandijoje, užsisakydavo šv. Raštą iliustruojančius paveikslus, bet šiaip daugumoje to amžiaus tapyba esanti ne religinė — o buržuazinė. Tas buržuazinis tapybos pobūdis, kada medžiaginių gėrybių pertekęs žmogus ieško būdo save įamžinti, dalinai ir paaiškina, kodėl ir Bostono visuomenė taip gausiai lankė šią parodą.

Amerika šiandieną taipgi yra panašioje padėtyje: kasdieninė duona virto kasdieniniu pyragu, mašina atstoja tarną ir tarnaitę. Kas toliau? Kaip įeiti į neužmirštamumą, į "amžinybę"? Apžiūrėjusi Rembrandtą, pasukau į modernaus meno skyrių. Mečiau akį tik į Gauguiną ir pabėgau. Tarp 17 šimtmečio ir mūsų laikų yra praraja. Mes gyvename kitame pasaulyje, ir tapyba turi kilti prasme. Kokią? Dar bus laiko jai atsakyti.

Rembrandtas mėgo tapyti ir save. Vienumoje jis rasdavo sau modelį — save. Šioje parodoje buvo du Rembrandto autoportretai: 21 metų dailininkas — veidas šešelyje, tik nedidelis ir nereikšminga veido dalis apšviesta. Akys žėri tamsoje — veidas dega kažkokia jėga. Ir antras — senas dailininkas, nuvargęs, prastais rūbais, nusivylęs, jokio aiškaus apšvietimo, šešėliai bereikšmiai.

Iš kitų 17 šimtmečio dailininkų išpūdžias buvo "Emaus vakarienė" Holand; tai didelis paveikslas, kur Kristus ir apaštalai, apsirengę paprastais žmonių rūbais. Išpūdžiausiai ten išgautas apšvietimas, kuris krenta iš degančios lempos ant stalo ir apšviečia Kristaus besispausiantį veidą drauge su juo esančių mokinių veidais. Paveikslas daro gilų įspūdį. Šis paveikslas primena mums 16 šimtmečio dailininką Caravaggio, kuris pirmas įvedė tapybos realistinį elementą. Jo figūros yra kasdien sutinkamų žmonių figūros, tik tobulai išbaigtos iki smulkmenų.

17 šimtmečio Olandijos tapybos aukso amžius nors rėmėsi realizmu, turint galvoj žmogaus figūros ir rūbų vaizdavimą, bet tai buvęs suidealintas realizmas. Kaip ir šių dienų nuotraukose, kur visi tik išsipošę ir besisypsantys, taip ir 17 šimtmečiuje stengtasi parodyti vien tik gerąją jo dalį. Bet vienas paveikslas, matytas šiandien parodoje, pasako, kad taip gerai jau nebuvo. Tai "Išsiganęs aras" — milžiniškas paukštis, baltas, nutūpęs pamiškėje, su baisia išraiška... Gyvenimas, kaip visados, taip ir tada, turėjo visko.

Apžiūrėjusi Rembrandtą, pasukau į modernaus meno skyrių. Mečiau akį tik į Gauguiną ir pabėgau. Tarp 17 šimtmečio ir mūsų laikų yra praraja. Mes gyvename kitame pasaulyje, ir tapyba turi kilti prasme. Kokią? Dar bus laiko jai atsakyti.

Rembrandtas (olandas, 1606-1669)

Autoportretas (1660)

Laikė ir gyvenime

TAUTINĖ ARCHITEKTŪRA TECHNOLOGINĖS REVOLIUCIJOS AMŽIUJE

PETRAS MELNIKAS

Šiandien, technologijos ir mokslo progreso laikais, atrodo, nėra kliūčių bet kokiam meniniam ir techniškam uždaviniui. Architekto fantazijai šiandien nėra ribų, ir visi jo fantazijos produktai, tautiški ar internacionaliniai, gali būti techniškai realizuoti. Architektai ir architektūra šiandien regį pradžią ir visai naujos technologinės revoliucijos, kuri nesiriboja vien tik išorine forma, bet didesniu technologiniu ir struktūriniu išmintingumu. Yra lengva atspėti, kad iš šio progreso išaugs ir nauja estetika, o mūsų spaudoje diskusijos apie naują ultramodernią tautinę architektūrą.

Šiandien dar nesunku suprojektuoti gan vykusią modernią lietuvišką bažnyčią, ambasadą ar paminklą. Jau sunkiau yra sukurti lietuvišką mokyklą, ligoninę ar stadioną, nes šie pastatų tipai yra mums nauji. Bet kaip lietuviškai turėtų atrodyti dangoraižis, atominės energijos centras ar raketų platforma, niekas dar nežino. Tai hipotetiškos, bet neišvengiamos ateities problemos, į kurias šiandien verta pažvelgti.

Tautinės architektūros "tinkamumo" matas

Peršasi mintis: ar mums nereikėtų apriboti tautinės architektūros apimtį ir atrasti patogų matą jos "tinkamumui" matuoti, t. y. kiekvienai architektūrinei problemai vartoti didesnę ar mažesnę tautiško "dozės" (pvz. 80% bažnyčiai, 10% ligoninei, 0,5% dangoraižiui ir t. t.)? Gana panašus "tinkamumo" principas buvo vartojamas Amerikoje šio šimtme-

Ar yra sėkmingi šie projektai?

Ar pavyko užsienio architektams išgyventi į tų kraštų tautinės architektūros dvasią?

Į tai atsakymą randame tik jų aukštos kokybės kūryboje. Bet, kas svarbiausia, šie eksperimentai parodo, kad šių dienų problema yra ne tautinė architektūra, bet genialių architektų stoka. Naujos valstybės, dar neturėdamos gabių vietinių architektų ir nepajėgdamos pačios išspręsti komplikuočių modernios struktūros, formos ir dar tautiško uždavinio, šiandien gal ir gerai daro, pasikviesdamos "genijų iš užsienio".

Muzikos istorijoje buvo taipgi panašiai: ispaniška "Carmen" opera buvo parašyta prancūzo, egiptietiška "Aida" ir japoniška "Butterfly" — italų, o vokiškas "Faustas" — prancūzo. Tautinis motyvas juose buvo tik vienas elementas bendroje menininko kūryboje.

Kūryba — nekontroliuojamas aktas

Peršasi mintis, kad gal ir mūsų ateities architektūros problemos glūdės ne "tautiskume", bet architekto asmenybėje ir mūsų monopolistinėje tautinės architektūros supratime. Mes pamirštame, kad tautiško dvasia architektūroje dažnai yra tik dalelė bendroje kompozicijoje. Silpname architektūrinės problemos išsprendime tautiskumas nevaidina ir nevaidins jokios rolės ir mūsų užsipyrimas žiūrėti į problemą iš kito galo čia nepadės.

Ypatingas pakrypimas į tautiskumą gali duoti kartais gerų, nors ir pigių, teatralinių efektų. Tačiau toks stilistinis manierizmas plastinėje formoje nepatyrusiam architektui gali veikti kaip perkrovimo stabdis, ypač, jei turime reikalo su kukliu ir paprastu architektūrinu uždaviniu (kioskas, stalas ir t. t.).

Kūrybinį aktą yra nelengva apibūdinti. Jis gimsta pasamonėje ir auga architekto fantazijoje, kontroliuojamas tik jo skonio. Rezultato mes negalime kontroliuoti. Dėl to ir mūsų tautinės architektūros ateitis, atrodą, pareis ne nuo jai "a priori" nustatyto tautiskumo, bet nuo mūsų architektų aukštą išlavinto skonio, pajėgiano nesamoningai integruoti tautiskumą su nauja ultra-modernia ateities architektūra.

Apšild. Krosnys ir Boileriai

ISVALOMI IR TAI SOMI
Perkelti ir apšildyti gazu, nuo \$119.00 24 valandų patarnavimas. Skambinkite 737-8900.
SOUTHWEST SUPREME HEATING AND AIR-CONDITIONING
2917 West 50th Street

Prano Naujokačio

"Draugo" premiją laimėjęs romanas

ŽYDINČIOS DIENOS

Yra tartum vieno nepriklausomo Lietuvos gyvenimo iškarpa, kurioje autorius šiltai svarsto įvairias to meto žmonių nuotaikas, jų laimėjimus ir pralaimėjimus, jų išgyvenimus, kopiant į mokslą, moderninant ūkį ir sekant kultūros pažangą. Visa tai įdomiai perteikta ir perpinta melės istorijomis.

Skubėkite įsigyti. Knyga gaunama "Drauge" ir pas platintojus. Kaina 3.50 dol.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777 24 hour towing service

Karosijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING

BODY AND FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

PRIE SAVO KNYGOS GRĮŽTANT

Labai dėkoju V. Liulevičiui už mano knygos "Atsiminimai iš Balso veiklos" recenziją "Draugo" kultūriniam priede 1967 m. vasario mėn., 4 d. Tik dėl statistinių duomenų kritikos noriu čia truputį paaiškinti.

Lietuvių Belgijoje pradžioje (1946 m.) buvo apie 500, vėliau atvyko daugiau; kiti grįžo atgal į Vokietiją, o dar kai kurie išemigravo į kitus kraštus.

166 psl. yra pasakyta, jog su NSWC pagalba į JAV atvyko apie 23,150 ir dar apie 10,000 lietuvių atvyko į JAV, padedant kitoms organizacijoms, kas ir sudaro apie 33,000 asmenų. Šie skaičiai pamėnė mano knygoje ir 246 psl. Tad prieštaravimų nėra.

Statistinės žinios paprastai nėra tikslios, kuomet ypač kalbama apie žmones. Šio pasaulinio karo metu buvo neįmanoma tikrų duomenų surinkti, nes kai kurie gimdavo, o kiti mirė. Sunku taipgi būtų rikiuoti, kiek lietuvių ir kiek vokiečių kilmės žmonių repatriavo iš Lietuvos. Ar p. Zundės skaičiai yra tikresni, ar mano, tai ateityje tyrinėtojai gal ir tiksiau pasakys.

Ta proga prisimenu dar caristinės Rusijos 1905 m. išleistas anketas, renkant statistines žinias. Buvo klausimai Kalininų valsčiuje: kiek cerkvių, kiek kat. bažnyčių ir kiek mečečių (totorių bažnyčių). Valsčiaus viršaitis ir jo sekretorius niekur nesužinojo, kas yra mečetės; abu nutarė užrašyti — 5 mečetės. Tuomet buvau jau gimnazijos mo-

SIUNTINIAI I LIetuVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.

Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5980

VALOME

KILIMUS IR BALDUS

Plauname ir vašnuojame visų rūšių grindis.

J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

SIUNTINIAI I LIetuVĄ

COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV

3 skyriai Chicagoje:

2608 69th St. Tel. WA 5-2787

2501 69th St. Tel. WA 5-2787

3212 So. Halston St. Tel. CA 5-1864

Lietuvių bendrovė, kuri turi teisių siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą.

Didelis pasirinkimas geriausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.

E. ir V. Zukauskai

EXPO 67 PASAI

Nusipirkite su nuolaida Expo 67 pasus Montrealio Lietuvių Kredito Unijoje "Lite". Pinigus siųsti Kanados doleriais pridėdant 50 ct. persiuntimo išlaidoms.

Rašykite: "Litae", 1465 De Seve St., Montreal 20, Quebec, Canada

Pasų rūšis	Suaugusiems	Jaunimui	13-22 m.	Vaikams	2-13 m.
7 dienų	9.00	12.00	8.00	10.00	4.50
1 dienos	2.20	2.50	2.20	2.50	1.10
Bonai	4.65	7.00	4.65	7.00	2.90
Bonai + 2 d. pasai	8.00	12.00	Bonai + 1 d. pasas	3.80	5.25

EXPO 67 NAKVYNĖS

Montrealio centre, moderniškaime name, išnuomojami atskiri kambariai padidinti ar savitėmis pradedant gegužės mėnesiui. Informacija siunčiama nemokamai.

Rašyti: P. O. Box 41, Station „S“, Montreal 20, Quebec, Canada

MES MOKAME
5 1/4 %
ANT 1-ny METŲ
CERTIFIKATŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ilgi \$15,000 apdrausta Federalinės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJU PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS
GREITAS patarnavimas — GARANTIJA — KREDITAS
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

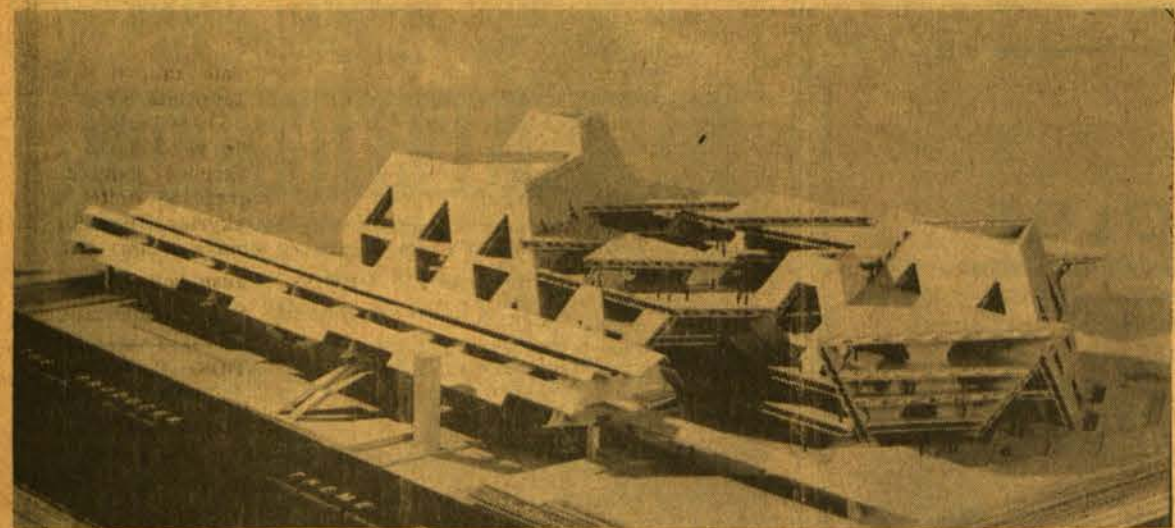
FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadien ir ketvirtadien nuo 9 iki 9:30 val. Kitomis dienomis nuo 9 iki

6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak.

Vienas moderniosios architektūros pavyzdžių — paviljonas šiemetinėje Pasaulinėje parodoje Montrealy, Kanada.

Kultūrinė Kronika

• Vlado Ramojuos knygos „Kritusieji už laisvę“ pristatymas įvyks balandžio 7 d. (penktadienį) 7 val. 30 min. vak. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Knygą aptars Aloyzas Baronas, ištraukas iš knygos ir Mykolo Vilties poeziją skaitys aktorius Jonas Kelečius. Bus ir trumpa vokalinė dalis. Knygos pristatymą rengia Chicago Lietuvos operai.

• Dail. Leono Urbono paroda Toronto atidaryta kovo 20 d. tenykštėje W & W galerijoje. Iš viso tai jau dešimta individualinė šio mūsų dailininko paroda. Jos atidaryme dalyvavo daug vietos kanadiečių ir lietuvių meno mylėtojų. Parodoje išstatyta 26 paveikslai. Jau parodos atidarymo dieną buvo pirkta trečdalis išstatytų darbų. Svečias iš Australijos — dail. Leonas Urbonas dar rengiasi savo tapybų parodai Detroite, po kurios jau žada pasukti namų — Australijos kryptimi. Pas taruoju metu šiaurės Amerikos žemynė visoje eilėje parodų dailininkas yra pardavęs 52 darbus.

• Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje, be kas mėnesį ten vis atidaromų įvairių lietuvių parodų, šiuo metu viename muziejaus kambaryje yra išstatyta ir pasaulinio garso dailininkų grafikos ir tapybos darbai. Vienas toks paveikslas, tapytas Rubenso mokyklos dailininko, yra paties St. Balzeko nuosavybė. Greta išstatyta turtinga ir įdomi Valentino Ramonio „kolekcija“, kurioje matome Polidoro de Caravagio piešinių, Chagallo, Picasso, Baskino, Braque'o, Dalio ir Villono lietuvių, ofortus ir raizinius. Mažonui pastebėti, kad Balzeko Lietuvių kultūros muziejus Chicago mieste įgauna jau pripažintą ir dėmesio vertos kultūrinės institucijos vardą. Sakysim, „The Adult Education of Greater Chicago“ kas du mėnesiai išleidžiami, taip vadina mi, Arts Calendar tarp visų kitų muziejų ir meno galerijų programų visada jau duoda ir Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus mėnesinių programų tvarkaraštį.

• „Dirvos“ novelės konkursas baigiasi balandžio 30 d. Pagaidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė kaip 50 mašinraščio puslapių. Rankraščiai pasirašomi slapyvardžiu, tikrąją pavardę įdedant į uždara vokelį. Novelės konkurso mecenatas yra Simas Kašeliūnas, kuris laimėjusiam autoriui skiria 250 dolerių.

• Mokykloms žodyno reikalų kovo 10 d. Chicagoje buvo sukvietas Jeronimo Ignatonio bute pasitarimas. Tame pasitarime dalyvavo dr. Antanas Klimas, vyriausias žodyno redaktorius, dr. Petras Jonikas, mokytojas Juozas Placas, kun. Juozas Lechavičius, turįs surinkęs gausią medžiagą žodynui, Zigmantas Dailidka, Kultūros fondo pirmininkas, Jonas Bertašius, KF išdėtininkas, aptarta žodyno po-

būdis ir apimtis, paruoštas darbo planas, sudaryta redakcinė komisija ir nutarta kviešti li-tuanistinių mokyklų mokytojus į talką žodynui medžiagą rinkti. Žodyną leidžia JAV LB Kultūros fondas. Žodyno paruošimo reikalais susirašinėjimas vyksta švietimo tarybos adresu: 6642 S. Francisco Ave., Chicago, Illinois 60629. Mokyklos prašomos įsijungti į žodyno paruošimo darbus, savo pagėdavimus ir renkamą žodynui medžiagą siųsti aukščiau nurodytu adresu.

• Panevėžio („Miltinio“) dramos teatras tikisi ateinančių rudens persikelti į naujus rūmus, jau statomus centrinėje Panevėžio aikštėje. Ligšiol teatras veikia kadais vadintame „Montvilo teatre“, pastatydintame spirito varyklos savininko Montvilo 1913 metais ir tik iš dalies tepritaikytame šių laikų teatro reikalavimams.

Šį pavasarį, dar senosiose patalpose, teatras numato prirengti net keturias premjeras vien originalių lietuviškų veikalių, kurių autoriai — J. Grušas, R. Lankauskas, V. Palčinskaitė, G. Ošerovičius.

Šio teatro direktorius yra C. Kasnauskas, vienas iš jame dirbančiųjų aktorių tarpo. (E.)

• Mykolo Lietuvio memuarai išversti ir išleisti Lietuvoje. „Lietuvistinės bibliotekos“ leidinių eilėje Vilniuje išleistas įdomus kultūros istorijos paminklas — Mykolo Lietuvio memuarai „De moribus tartarorum, lituanorum et maschorum“ (Apie totorių, lietuvių ir maskvėnų papročius). Memuarai buvo parašyti lotynų kalba, 16-jo amž. vidury, Žygimanto Augusto laikais. Tuo metu kilo Maskvos galybė, o Lietuva jau buvo netekusi eilės jos valdytų žemių, Mykolas Lietuvius (Michalo Lituanus) — kas jis buvo, nėra galutinai išaiškinta — buvo didžiai susirūpinęs maskvėnų įsigalėjimu ir Lietuvos silpnėjimu. Kaltino tų laikų Lietuvos bajoriją dėl jos dorovinio suglebumo ir nesugebėjimo palaikyti tinkamą tvarką valstybėje. Aiškino totorių ir maskvėnų papročius bei susitarimą ir iš palyginimų siūlė daryti išvadas. Maskvą laikė pavyojingiausiu Lietuvos priešu.

Veikalo išleidimą Vilniuje tvarkė K. Korsakas ir redakcinės komisijos nariai — A. Venclova, R. Šarmaitis, J. Jurginis, J. Lebedys, A. Maldonis. (E.)

• Ir čia lietuviai „čempionai“. Kovo mėnesį išleistas Sovietų Sąjungos rašytojų informacinis biuletenis pažymėjo, kad sovietinė rašytojų sąjunga esą 6,560 narių, rašančių 72 kalbomis. Jų tarpe vyriausias ir jauniausias amžiumi — abu lietuviai. (Lietuvoje veikianti rašytojų sąjunga irgi laikoma tik sovietinės, daugiausia rusų, rašytojų sąjungos padaliniu.) Tie Lietuvos ir net visos sovietinės imperijos „čempionai“ yra Marcelinas Šikšnyš (Šiaulėniškis Sebelis), 93 metų amžiaus, ir Algimantas Mikuta, dar tik 23 metų amžiaus. (E.)

V. K. Jonynas. Sv. Pranciškus — vitražas lietuvių pranciškonų koplyčioje, Kennebunkporte.

VILNIAUS OPERA SKURSTA

Teatro apžvalgininkas rašo „Tiesoj“ (kovo 5), kad net vidutinio išprusimo operos mėgėjas negali būti patenkintas, klausdamas „Fausto“, „Carmen“, „Aleko“, „Eugenijaus Oniegino“ ir dar kai kurių pastatymų. Kalta esą vadovybės nerūpestingumas, nes, esą, „Kaip galima paaikškinti tai, kad, praslinkus porai dešimčių metų po karo, teatras liko be vyriausiojo režisieriaus, be vyriausiojo baleto meistro! Paskubomis išsiųsti žmonės mokyti. Tačiau kodėl apie tai nepagalvota prieš dešimtį metų?“

Apžvalgininko samprotavimai mirga tokiais teigimais, kaip: „...nėra sąlygų sveikai kūrybinei konkurencijai... neskelbiamai kūrybiniai konkursai... Dabar su pasididžiavimu skelbiama, kad nuo šiol spektaklius statys kvietiniai režisieriai... Operos ir baleto teatras iš tokios praktikos jau yra turėjęs blogų pamokų... Keista, kad esant tokiam režisierių badui,

savi režisieriai (jų šiandien turime vos dvejetą — J. Gustaitį ir V. Mikštaitę) praktiškai lieka be darbo“.

Toliau apgalestauja, kad „Operos mėgėjų tarpe populiarūs yra Abd. Lietuvninkas, H. Zabulėnas, I. Ylienė, K. Silgalis, R. Marijošius, bet pastaruoju metu žiūrovas laukia iš jų didesnių pastangų“.

Pasirodo, kad, nekalbant apie retokai namie pasirodantį gerus dainininkus, kaip V. Noreika (tenoras), V. Daunoras (bosas) ir E. Kaniava (baritonas), yra eilė ir kitų lietuvių dainininkų, bet jie išbarstyti Rusijoje: Radžius (tenoras) dainuoja Permėje, Jocyš (bosas) ir Glinskaitė (sopranas) — Leningrade, Kuprys (bosas) — Sverdlovskė... Apžvalgininkas mano,

kad juos būtų galima atsikvies-ti Vilniun, bet, esą, „Deja, del-siama. Kodėl?“

Konservatorijoje solistų rengi-mas irgi esąs nekūrybingas. Operos repertuaras — užsikon-servavęs 19-tojo amžiaus ope-roj. Išdrįsta tik parodyti — pir-makart visoj Sovietų Sąjungoj! — Prokofjevo „Meilę trims apel-sinams“ ir Orfo „Gudruolę“. — vienintelis ir per trumpas žvilg-terėjimas į modernesnės operos sritį. Kaune „Traviata“ esanti geresnė negu Vilniuje tik dėl Trukio dekoracijų, „Tris apel-sinus“ išgelbėjęs režisierius, o „Žalgirį“ gelbsti dirigentas. O visuma, esą, nepateisina žiūro-vų meilės šiam teatrui. (ELTA)

• Vertinami Stasio Užinsko scenovaidžiai. Maskvos žurna-le „Iskustvo“ šių metų pirmaja-me numeryje yra įdėta išsami apybraiža apie dailininką Stasį Užinską. Autorė (V. Kulešova), dailės meno teoretikė, itin aukš-tai įvertino S. Užinsko sceno-vaizdžius, sukurtus Kauno Vals tybiniame teatre dar priešbol-

ševikiniais laikais. S. Užinskas miko L. Strolio ir dekoratoriaus įrašomas greta kitų jau aukš- L. Trukio. Pažymėtina, kad S. Užinskas, kaip ir L. Trukys, apie 20 metų buvo okupuotoje Lietuvoje laikomi „šešėlyje“.

CHICAGOS PONIOS IR PANELES.

Nereikalingi plaukai sunaikinami atsargiai, efektingai, ekonomiškai! Pasaulio garsus metodus vartojamas, pripažintas visuose daktarų. Lūpos, žandai, skruostai, antakiai, kaktai, rankos, kojos.

Kankintis visą gyvenimą su nereikalingais plaukais, tai jau per daug. Laikas tik pasunkina padėtį, kiekvienas odo ligų gydytojas tai žino.

Kodėl laukti? Tuoj skambinkit DE 2-6631 ir pasikambinkite.

Elektrologistė — JANINA POCS, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St. Suite 1420

ROOSEVELT FURNITURE CO

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidarymas pirmą ir ketvirtą 9-11 val., antrą, trečią ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atidarymas nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

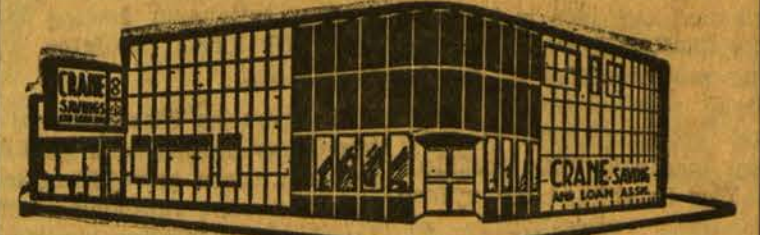
• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera

PIETŲ
\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atidarymas sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto penktad. ir šeštadienį iki 5 valandos ryto

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4% Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRĄ ir PENKTĄ... 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMĄ ir KETV... 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPESIME PAGAMINTI ŠVENGIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, „boucle“s, „fiberglass“.

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, silko, nylonų, taffetų, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill. HA 7-3737
Atidarymas kasdien ir sekmd. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

MOVING

perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60632, Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslai rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIRginia 7-7258-59

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas Executive Secretary
4 3/4% ON INVESTMENTS Units of \$100.00 Dividend Checks Mailed Quarterly
5% ON BONUS SAVINGS Units of \$1,000.00 For 3 Years Dividend Paid Quarterly or Compounded
1447 So. 49th Court CINCINNATI, OHIO 45216
Phone (Area Code 513) 656-6330
HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS RESTORANAS. KURIAME GAMINAMI LIETUVIŠKI VALGIAI.
Atidarymas — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
“PALANGA” RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
• Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiems terminams ir prieinamos nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Rastinė atidarymas kasdien nuo 8 val. ryto iki 8 val. vakaro ir šeštadienį iki 5 val. p. p.

Stasė Sakytė, **ALKANA ŽEME**. Eilėraščiai. Išleido "Ateitis" 1967 m. Aplankas Pauliaus Jurkaus. Rinkiny 72 psl., 8 x 5 inč. formato. Spaudė Tėvų pranciškonių spaustuovė, 910 Wiloughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Knygos kaina nepažymėta.

Naujos, atskira savo knyga debiutuojančios poetės lyrika suskirstyta į šiuos skyrius: Žingsniai tyloje, Lenkiamas lankas, Velkuos iškeliavimo rūba ir Alkana žemė. Rinkiny telpa apie 50 eilėraščių. Visi jie trumpučiai ir mimosiškai trapūs. Tai lyg būtų lietuviški "haiku". Turinio pobūdžio atžvilgiu jie nėra įkintintais jausmais užtvindyta lyrika, o labiau ramus ir mąstantis asmeniškasis išsakydas, neatjungtas nuo viso šiolaišnio kultūrinio gyvenimo veido. Poetė ir žodžio ir sakinio prasme yra gana taupi, frazės sąskaiton net vienur kitur aukojanti būtiną jausminę eilėraščių šilumą. Todėl kai kuriuos eilėraščių žavimės stikliniu jų skambėjimu, tačiau lyg ir pasigedami paties žmogaus verksmo ar juoko. Jeigu reiktų ieškoti Stasės Sakytės vietos šių dienų mūsų moterų poezijos būryje, tai ją šlietume prie Julijos Švabaitės, Vitalijos Bogutaitės ir Danguolės Sadūnaitės gretos.

• **ATEITIS**, 1967 m., vasario mėn., nr. 2. Tai jau antrasis šio mūsų jaunimo žurnalo sąsiuvinis iš Rytinio pakraščio. Veda masis šį kartą — moksleivių Globėjo raštas tėvams, skatinąs juos turėti laiko ir pokalbiui su savašiais moksleiviais, turėti laiko talkinti jų veiklai ir neužsidaryti tik savo rūpesčiuose, nes "...negaliu įsivaizduoti tėvo ir motinos, kurie bėgo iš Lietuvos tam, kad jų giminė pasibaigtų ciniškų Vakarų didmiesčio šiuiklyne". Trumpais įvykių akcentais ir komentarais redakcija paličia ir naują dr. Juozo Girmiaus knygą ir prisimena mirusį dr. Vitą Manelį, rašo apie komunistų įtaką civilinių teisių demonstracijose, kietai aliarmuoja dėl Amerikos katalikų kapituliacijos pradžių.

Perspausdinamos labai taikliai atrinktos vietos iš dr. J. Girmiaus knygos "Ideals ir laikas", nemažai puslapių skiriamą Pietų Amerikos lietuvių IV kongresui, žvilgsnį kreipiant į jaunimą. Džiugina pačių jaunusių mintys bei išaip rašto bandymai, tačiau dėmesio lietuviškai knygai, muzikai, menui ir apilamai kurybai žurnale galėtų būti ir daugiau.

Naudingas ir įdomus taipgi "Vox populi" skyrius, kur Stasys V. Rastonis labai konkrečiai rašo apie buvusį studentų suvažiavimą ir Tėv. Tomas Žiūraitis, OP, pavardės nepaminėdamas, apjuokia praėjusių metų "Ateities" 8-tame numery spausdintą Felikso Jucevičiaus straipsnį. Visai negindami čia Jucevičiaus tezių, norime tik pastebėti, kad būtų buvę kur kas prasmingiau, jeigu Tėvas Žiūraitis logiškai žingsnis po žingsnio Jucevičiaus prielaidas būtų sugriovęs. Dabar gi, kito mintis kritikuojant, be rimtesnio žodžio apšaukiant jas komedijomis, berno arklisiku nusikvatojimu ir pan., rezultate gaunasi irgi tik komedija.

Šiais metais "Ateitį" redaguoja Antanas Sabalis su redakcine kolegija. Adresas: "Ateitis", 80-23 85th Drive, Woodhaven, New York 11421. Administratorius: Kazys Vainius, 64-09 56th Road, Maspeth, New York 11378. "Ateities" metinė prenumerata JAV ir Kanadoj \$5.00, kitur laisvajame pasauly \$3.00. Ne vien

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Avenue
LEONAS FRANKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos.
Tune-ups ir Motorų Remontas
Kampas 58th Street
Telefonas — PROspect 8-9533

GARBAGE DRUMS
WITH COVERS AND HANDLES
30 and 50 gal — Free Deliver
5622 S. Racine 434-1113

VLADO RAMOJAUS ("Lenkynės su šėtonu" autoriaus) naujoji knyga

KRITUSIEJI UŽ LAISVĘ

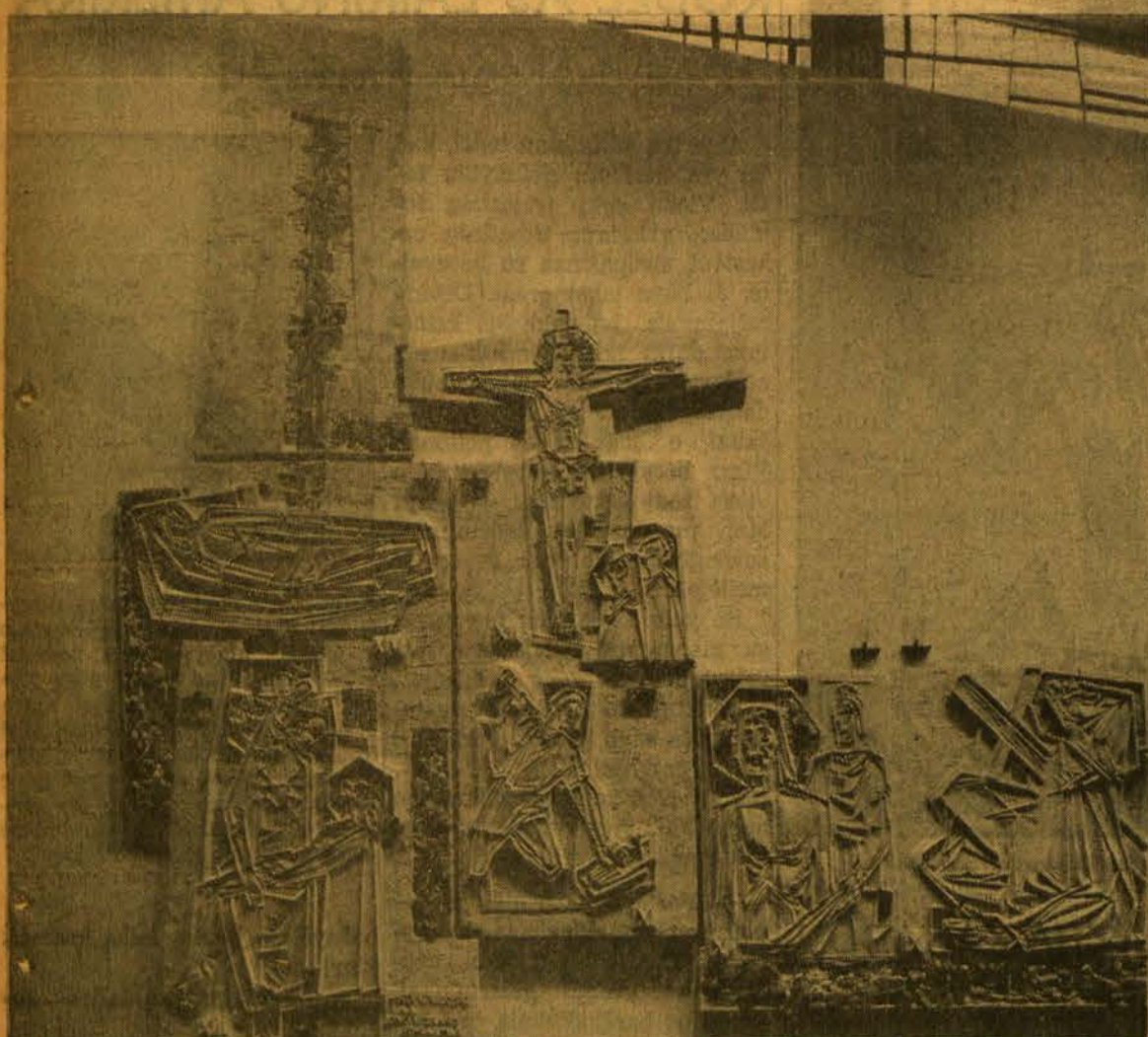
atskleidžia giliomis paslaptimis pridengto Lietuvos laikotarpio sunkias ir daug gyvybių nusinešusias partizanų kovas. Knygoje autorius panaudoja visą šiuo metu prieinamą literatūrą — pačių partizanų prisiminimus, okupanto tarymų duomenis ir patekusių į Vakarų liudijimus. Knygoje rasite apie 200 kovotojų pavardžių ir daugybę Lietuvos vietovardžių.

Knyga gaunama pas platintojus ir "Drauge". Užsakymus siųsti "Draugo" adresu. Kaina 2.50 dol.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
MARCH - KOVO 30, 31 ir APRIL - BAL. 1 D.D.

ROYAL TORO 10 Year Old Imported PORTUGAL BRANDY	Fifth \$3.09
BISQUIT THREE STAR COGNAC IMPORTED	Fifth \$5.29
BARON VON KLUEG V.S.O.P. Imported GERMAN BRANDY	Fifth \$3.89
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED Dry or Sweet	30 oz. Bottle \$1.39
BYRRH Imported French Apertif Wine	Fifth \$2.79
IMPORTED GERMAN Liebfraumilch, Bernkasteler, or Schwartz Katz	Fifth \$1.29
STOCK IMPORTED COFFEE LIQUEUR	Fifth \$3.98
CARLSBERG Imported DENMARK BEER Case of 24—12 oz. Throw Away Bottles	\$7.95
SOUTHERN COMFORT LIQUEUR 100 Proof	Fifth \$4.09

V. K. Jonynas. Kryžiaus kelių detalė lietuvių pranciškonių koplyčioje, Kennebunkporte.

Išnykusi kultūringa valstybė Urartu

PAULIUS ŽICKUS

Ararato kalnas žinomas iš šventojų Rašto. Ten ir šiandien tebeieškoma Nojaus arkos likučių. Šalia to, ten atrasta senos ir didžios kultūros valstybės liekanos, kurios vardas yra išnykęs maždaug prieš 2500 metų.

Prieš trisdešimt metų, darant kasinėjimus tame kalnyne, buvo rastas senas kapas su daug gražių ir brangių papuošalų bei kitų brangenybių, kurios dabar yra Ankaros muziejuje. Ji 1956 metais buvo rastas antras kapas, kuris dar daugiau sudomino istorikus ir archeologus. Nuo 1959 metų toje vietoje jau pradėti dideli, nuolatiniai kasinėjimo darbai.

Taigi Urartu valstybė buvo tuose kalnyuose maždaug dabartinės Armenijoje. Jos geografinis centras buvo daugiau kaip penkių kilometrų kalnų aukštumoje. Apie 400 kilometrų nuo Ararato kalno prie dabartinio Turkijos miesto Erzican aukštumoje buvo miestas - tvirtovė Altintepe (aukso kalnas), kur dabar ir vykdomi tie didieji kasinėjimai. Urartu valstybė buvo kultūringa ir galinga. Žinomi net Urartu valstybės karaliai: Sarduri I (840 metų prieš Kristų), Rusa I (714 m. p. Kr.), kurį buvo nugalėję asirai. Sarduri II (764—735 prieš Kristaus gimimą). Prie jo ir buvo gražiausi Urartu valstybės žydėjimo metai. Tada Urartu dominavo nuo Juodosios iki Viduržemio jūros, nuo Kaukazo iki Mesopotamijos lygumos. Jo valdymo laikotarpio kultūros liekanų randama net Kipro saloje. Sarduri III (645—635 prieš Kristų) ir Rusa II (625—609 prieš Kristų). Jis buvo sudaręs sutartį prieš Mediją ir Babiloniją. Tačiau Medija nugalėjo asirus, o netrukus skitai užėmė Urartu sostinę prie Vano ežero. Nuo tada jau išnyko ir Urartu valstybės vardas.

Kai kariautojai iš šaurės užkariavo Asiriją ir Urartu, Antiltepe, kur dabar vykdomi kasinėjimai, liko nesunaikinta. Atrodo, kad karo metu šis miestas - tvirtovė nebuvo sunaikinta todėl, kad ji buvo apleista ar užkasta, visiems jos gyventojams išsikėlus kitur.

Urartu kultūra ir raštas panašūs į asirų kultūrą ir raštus. Patys žodis Urartu yra pasiskolintas ar pasisavintas iš hebrajų žodžio uruatri, atseit, Araratas.

Antiltepe yra tarp dviejų Azijos kalnų. Ši geografinė padėtis padėjo Urartu valstybei gintis nuo priešių. Dabar ten randamos iškasenos padeda su-

vokti tos valstybės kultūrą. Jau yra atkasta visa Antiltepes tvirtovė. Ji stebina archeologus, istorikus ir net architektus. Už tvirtovės sienų rasti ištisi turtingi ir puošnūs kapai.

Kapai yra gana charakteringi, kokių niekur kitur nerasta. Tai yra sumažinti namai. Tų kapų - namų sienos yra kelių metrų storio, akmeninės. Stogai — akmenų plokščių, ant jų sluoksnis nedengtų plytų ir vėl akmuo. Įėjimas į tuos kapus užverstas kelių tonų akmeniu. Namai — kapai daugiausia trijų kambarių. Kiekviename kambario buvo laidojamas lavonas. Iš kambario į kambarį durys užsklęstos uolomis. Kambarių sienose nišos įvairiems daiktams padėti, kurie buvo laidojami kartu su lavonu. Kapai turėtų būti didikų, karių ar šiaip turtingų asmenų. Tą liudija tuose kapuose rastos brangenybės. Kapai buvo paslėpti uolose, kad priešai nesurastų ir jų neapvogtų. Tuose kapuose visur rasti geri ir nepaprasto brangumo rūbai. Kapuose buvo laidojami vyrai ir moterys.

Moterų rūbai turi auksinius papuošalus, sagas ir kita. Kai kurie net brangakmeniais papuošti. Vyru ginklai — bronzos ir geležies dirbiniai. Rastos tuose kapuose net medinės kėdės, sofos, stalai, dekoruoti aukso, sidabro, bronzos, bronzinės kojomis. Statulos papuoštos auksinėmis, sidabrinėmis, bronzinėmis, geležinėmis, dramblio kaulo ar akmenų bulių, paukščių ar net kitų gyvulių galvomis.

Viename kape rastas vežimas su bronziniais apdais ir su gražiomis gūniomis, išgravuotomis erelių, bulių ir arklių galvomis. Rastas geometrinės konstrukcijos dievų bronzinės figūros, diskas 3 1/2 incho diametro ir kitokių religinių ir meno vertybių, primenančių net graikų mitologiją. Urartu dievas ilgaais rūbais, ant vėjo žirgo. Originalus 8-to šimtmečio prieš Kristų geležinis Pegasas, ant kurio joja Belleophon — mitologijos herojus, nugalėjęs Chimērą. Kapai rodo tos valstybės turtingumą, ekonomiją, karinį pasiruošimą ir apilamai aukštą kultūrą.

Atkasus Altintepe tvirtovę, rasti rūmai, šventovė, sandėliai. Rūmuose gyvenami kambariai, salės. Viskas papuošta ir dekoruota brangių metalų, dramblio kaulo, geležies ir medžio meniškais dirbiniais. Sandėliuose rasti dideli asčiai su užrašais, bet užrašai jau nebeįskaitomi. Viename sandėly ras-

ta 90 asočių, kuriuose tilptų 35,000 galionų vyno. Kai asirų kariuomenė (714 m. prieš Kristų), vedama karaliaus Sargon II, įsiveržė į Urartu valstybę, Sargon turėjo daug rūpesčių, kaip sudrausti savo vyrus, kad jie negertų to rasto vyno.

Altintepe tvirtovės sienos akmeninės, kurių storis 12 metrų. Kai kurie akmenys sveria daugiau nei 40 tonų, ir jie yra užkelti 60—70 metrų aukštyn. Tų visų pastatų puiki architektūra ir tų akmenų pakėlimas į tokį aukštį rodo gyventojų išmintį ir mokėjimą dirbti. Pilies kieme yra galerija su akmenų stogu. Čia didžiulė jų dievo Hal-di statula. Šventovės ir galerijos sienos papuoštos gražiausiais piešiniais. Rastas labai meniškas ir gero darbo dramblio kaulo sėdintis liūtas, kuris padarytas labai preciziškai. Žmoniškų sparnuotų figūros, stovina stovinti prie medžio, mozaikos darbai ir kt. Urartu turėjo irigaciją ir net vandentekį.

ATSIŪSTA PAMINETI

• Evals Dubnaitis, **DER KAMPF GEGEN RELIGION und Geistlichkeit in den sowjetisierten baltischen Laender Estland, Lettland und Litauen**. Vokiečių kalba, atspausdinta iš ASTA BALTICA V tomo, 96 psl. Institutum Balticum, Koenigstein in Taunus, 1966.

• Juozas Audėnas, **PASKUTINIS POSEDIS**, atsiminimai. Išleido Romuva, 84—20 Jameiča Ave., Woodhaven, N. Y. 11421, 278 psl., \$4.00

• **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1967 m., vasario mėn., nr. 2. Žurnalo metinė prenumerata \$4.00, adresas: 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636.

• **MOTERIS**, 1967 m., sausio-vasario mėn., nr. 1. Lietuvių moterų žurnalas. Metinė prenumerata \$5.00. Adresas: "Moteris", 1011 College St., Toronto 4, Ontario, Canada.

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1967 m., vasario mėn., nr. 2. Metinė prenumerata \$6.00. Adresas: 4364 Sunset Boulevard, Hollywood, Calif. 90029.

• **SKAUTŲ AIDAS**, 1967 m., sausio mėn., nr. 1.

• **SKAUTŲ AIDAS**, 1967 m., vasario mėn., nr. 2. Metinė žurnalo prenumerata \$4.00. Adresas: Kazys Česna, 58 Providence St., Worcester, Mass. 01604.

• **ZVAIGZDĖ**, 1967 m., kovo - balandžio mėn., nr. 2. Metinė prenumerata \$1.00. Adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

tik patys moksleiviai, bet ypač ir mūsų jaunimo tėvai turėtų, nieko nelaukdami, savo jauniūnėliui šį žurnalą užprenumeruoti.

—Laisvė tai siela, kuri gaivina mano tėvynę. Nėra Laisvės — nėra nei tėvynės, nėra tėvynės — nebūs nei laisvės. Mylėdamas Lietuvą, myliu laisvę, kurią tegali

man laiduoti nepriklausoma šalis, mano tėvynė.

Ir mano tėvynė reali, turti savo vieta pasaulyje, iš kurios Jos niekas netesės išstumi. Gal ją smausti priešai ar broliai apsikabinę, tik visiškai užsmauti negali, kol nebus visai autai nukapotos galvos. Ligi tik atsigniaus smaunėra nei tėvynės, nėra tėvynės — gėjo rankos, tauta žiotelės gimtojo kvapo ir sušuka: tebeu gy-tuva, myliu laisvę, kurią tegali

Vaižgantas

EUDEIKIS

LIETUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741 - 2

4330 - 34 South California Avenue

Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių

ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET

Telef. PROspect 8-0833 PROspect 8-0834

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNIOS KOKPLYČIOS

2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6

1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8606

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON

SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

2314 W. 23rd PLACE

Tel. REpublic 7-1213

Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-8672

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-340

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2225

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138 — 1136

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE, CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

Perskaite Drauga, duokite kitiems pasiskaityti.

Spygliai ir Dvyniai

Redaguoja dr. S. ALIONAS

BALANDŽIO PIRMAJĄ SVENČIANT

Balandžio pirmoji, sakoma, yra apgavystės diena, bet mes netikime, kad tokia ji būtų, nes tada bolševikai ją, o ne gegužės pirmą, būtų pasirinkę savo mokslui atžymėti. Mes gi todėl ir manome, kad gegužės pirmoji yra apgavystės diena, gi balandžio pirmoji yra šiaip jau linksma šventė, kada žmogus gali, taip sakant, ir teisybės koki krislelį išrėžti savo ir savo artimo paguodai.

Balandžio pirmosios dienos proga norime tad ir išreikšti savo kai kurias pranašystes. Pavyzdžiui, mes tikime, kad šiais metais niekas nebeieškos garbės, o tik pinigų. Jeigu jau kas nors sakė prakalbą, uždegė ugnį su išsaugotu švedų monopolio degtuku, kokį sukultūviniškai pasveikino, kugelį kepė ir blynus kočiojo, jeigu prisidėjo prie pagerbimo ir prie pagerimo, jei cepelinus kirto, ir per barzdą varvėjo, tai visi nebeįsivaizduoja, kad jų nuopelnų koks nors viešai neišvardino. Jie nebemąstys, kad dabar jie yra didžiausi ir garsiausi ir dėl to nebereikia laikraščiuose jų apgarsinti.

Šiais balandiniais metais rašytojai nebebus gerbiami koliais nors banketais, bus daroma viskas kitaip. Geresniam kūrybingumui rašytojai nebus apskunkinti dešromis su kopūstais, o visi vietoj pagerimų ar pagyrų spausdins pirkus mūsų rašytojų knygas. Žodžiu, šiais balandiniais metais bus tam tikras perversmas. Tas, kas norės rašytoją kokios nors sukaikties proga viešai ar slapta pagerbti, nesakys tiradų ir nekeps pyragų, o pirs knygas. Tai maždaug stebuklas, bet balandžio 1

Malonus dylejū solistų vienas kito garbinimas.

REDAKTORIAUS MALONUMAI

Jeigu mes spausdiname juokus, tai skaitytojai sako, kad mes esam kvaili, bet kai jų ne spausdiname, jie sako, kad mes esame nesveikiai rimti.

Jeigu mes perspausdiname ką nors iš kito laikraščio, skaitytojai sako, kad mes patys tingim rašyti ar bendradarbių ieškoti, bet kai nieko neperspausdiname, tada sako, kad mes esame save patys įsimylėję.

Jeigu mes korespondenciją išspausdiname apibraukę, skaitytojai sako, kad mes žudome genijus, o jei neapibraukę, tada sako, kad mes esame save patys įsimylėję.

Jeigu mes parašome kokią teisingesnę recenziją, tai sako, kad mes esame per žiaurus, o jei lengviau paleidžiame, tai skaitytojai sako, kad neturime skonio.

Jeigu įdedam iš neaiškios nuotraukos paveikslą, tai sako, kad blogomis nuotraukomis gadiname laikraštį, bet jei tokių nuotraukų nededame, tada sako, kad laikraštis prieš tuos žmo-

d. galima juk teigti, kad taip ir bus.

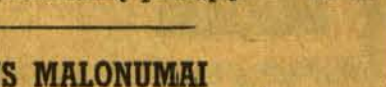
Lietuviai šiais metais baisiai taikiai nusiteiks. Visi nustos kovoti už teisybę, nes dar niekas šioje žemėje nekovojo už neteisybę, o kadangi jos niekas negina, tai ji ir triumfuos. Lietuviai politikai ir visuomenininkai ir visi kitokie nebekovos tarp savęs ir nebespausdins patikslinimų patikslinimų ir kitokių raštų, įrodančių, kad vienas gudresnis už kitą. Tiesiog baisi nuobodybė įsigyvens lietuvių tarpe.

Lietuviai taip pat nustos vienas kitam pavydėti turto ir garbės. Vienas dailininkas ar kitoks kūrėjas apie kitą taip gražiai kalbės, kad net ausys links nuo saldumų, o solistai apie vienas kitą taip gražiai giedos, kad mums atrodys, jog jie visi ląkstingai pamiršo.

Taipgi šiais balandiniais metais rezoliucijomis bus nugalėtas rūkymas ir konjakas su alumi, kaip ir kiti žmogaus priešai bei diktatoriai.

Šiais balandiniais metais nebus nė vieno tėvo, kuris savo vaikų neleistų į liuanistinę mokyklą, o taip pat nebus nė vieno, kuris atsiimtų kandidatūrą, siūlomas į kokią valdybą. Laikraščiu gi bendradarbiai pradės skaityti, ką kiti parašo, o ne tik ką jie patys. Šiaip jau didesnio nuomonių susilaukimo į krūvą nebus ir šiais metais, nes kiekviena galva yra savarankiška. Pavyzdys: prieš kiek laiko Chicagoje apvirto sunkvežimis su kopūstais, ir kiekviena galva šaukia riedėjo savo kryptimi.

Taigi tokie bus šie balandiniai metai, bet jeigu įvyktų ir priešingai, negu mes čia išdėstome, tai tik todėl, kad žmonės trūk jausmų darnos, nutolstant nuo šių svarbių, čia paskelbtų, balandinių principų. P. U.

nes nusistatęs.

Koks nors skaitytojas sakys, kad mes šias rimtas mintis pamėmė iš kito laikraščio. Tėnka pasakyti, kad tame teigime yra truputį teisybės.

Kuri poetė aukščiausia

Kunigunda Kebliškienė "Motėrų Dirvoje" (vasario numeris) rašo apie poetę Juzę Augustaitę - Vaičiūnienę taip: "Ji yra aukščiausia visų lietuvių 20-jo amž. poetė". Mes abejojame, ar autorė tiksliai ją išmatavo, nes Chicagoje yra ir aukščiausio ūgio poetė, pvz. Gražina Tulauskaitė.

— Smegenys yra nuostabus organas, jos pradeda veikti atsikėlus ryte ir dirba ligi tol, kol nuyksti į raštinę.

Robert Frost

TIRAZAI, SEKMĖ IR SKONIS

Neseniai spausdė buvo paskelbta, kad mūsų Spygliam labai dvasine prasme artimo A. Gustaičio rinkinio ir "Atskrido juodas varnas" išpirktas visas tiražas. Kiek žinoma, tūkstantis išėjo ir dr. S. Aliūno, dvasinio brolio, parašyto romano "Trečiosios moters". Bet tokie tiražai niekis, jie neliudija mūsų šaunosios visuomenės skonio. Tikrai skoni liudija J. Daužvardienės knyga "Lietuviški receptai", kurios "Draugas išleido jau keturias laidas po 5,000 egzpl. Žodžiu, jau baigiama išleisti 20,000 egzempliorių. Tai, va, tikrasis skonis.

Netiesą rašo rašyt. Tininis

"Draugo" kultūriniam priede kovo 11 d. J. Tininis parašė: "Laikraščių redaktoriai turėtų stropiai išlaikyti šiuokšles iš prisijusių straipsnių. Šiandien dažnas nemoka rašo ir laikraščius ir savo straipsnių dalku suteikia redaktoriams daug darbo".

Ne, netiesą, laikraščių redaktoriai neturi darbo, nes jiems dažniausiai pridedamas lydraštis, kad nieko trašyti negalima; tokį vieno draugiško lydraščio pavyzdį ir pridedame:

"Nuoširdi pastaba. Jeigu ir šis pranešimas bus sudarkytas taip, kaip ir ankstesnis. Ipačingai kas liete L.F. Aš busiu pilnai įsitikinęs, kad mano bendradarbiavimas su jumis jums nepageidaujamas, ir to pasekoi jis nutruks".

Ir kaip gali ryžtis taisyti, taip nuoširdžiai įspėtas.

Žmogus nori, kad ji kas nors pavėžų, todėl giriasi, kad jis esąs pulkus pokalbininkas.

SUBATELE

Kai ateina subatėlė, Visos panos susivėję Visą dieną plaukus suka, — Kad susuktų sau berniuką.

Visos panos — baisios ponios Mėgdžioja amerikones. Vyrams kas sunku atskirti Negi duosi barščius virti?

Negi duosi drobes austi, Imsi prie verpimo spausi? Visos jos gražiai atrodo! (Tik frizūros atsibodo...)

Reikia įvesti naują madą Padaryt panų paradą: Tas, kur baisiai susivėję, — Siųsim šokti blezdingėle.

Ir jei būtų toks skandalas, Jei kurių plaukai normalūs, — Išsinešim jas per langą, Nes jų "markė" taip pabrango!

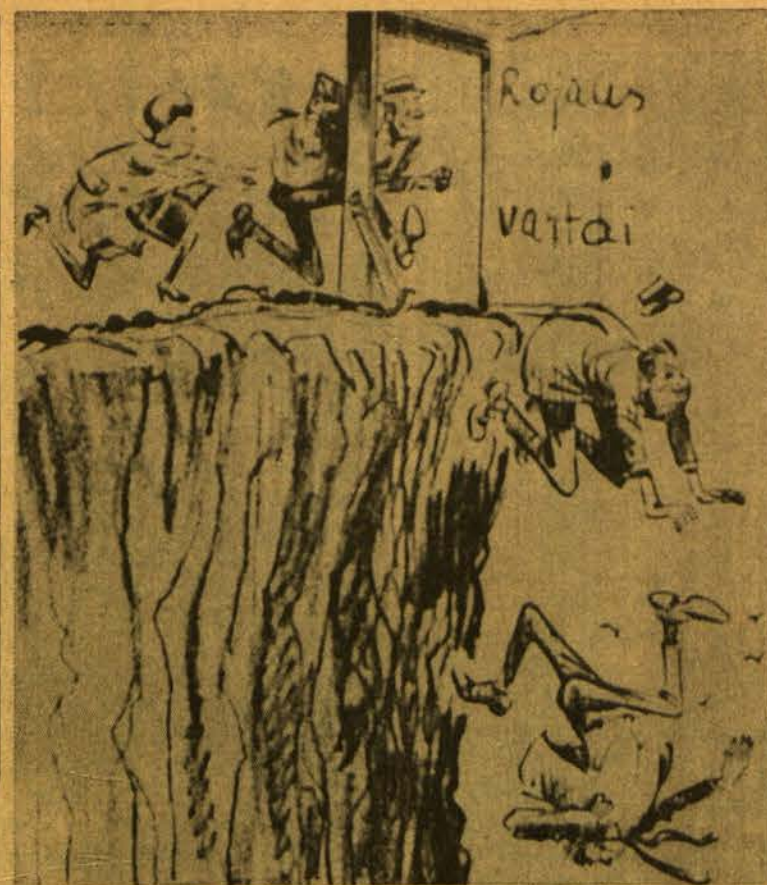
"Kreivos šypsenos", "Ateitis", nr. 2.

NUGALĖTAS RŪKYMAS

Kaip spausdė paskelbta, rūkymas jau nugalėtas, nes Alvydas susirinkime 120 prieš 0 priimta rezoliucija, kurioje rūkymas pasmerktas. Labai malonu girdėti, kad jau ne tik politiko, bet ir medicinojo įgauna reikšmę rezoliucijos. Nugalėjus rūkymą, dabar reikia laukti, kol Alvydas dar daugiau rezi padarys, priimdamas rezoliucijas prieš vėžį.

KONSULATAI TURI IR GERĄ PUSĘ

Visi kovojam prieš Sovietų - Amerikos konsulatų sutartį, bet iš tos sutarties bus ir gero. Chicagoje įsismaginusi demonstracijom prieš ruskį, nebūdavo kur eiti ir sustoti o dabar visi keliai ves tiesiai prie šaunosios ir garbingosios milijonus žmonių gražiai paskerdusios Sov. Sąjungos konsulato.

Kultūrinio su bolševikais bendradarbiavimo kelias.

DARYS JANKIAI INVAZIJĄ KANADON, AR NE?

Sitokį klausimą mėgino išsiaiškinti Toronto "Daily Star" nuolatinis kolumnistas Gary Lautens. Esą, priėmus Kanados nuosavą vėliavą, einant prie patvirtinimo savojo himno, nuėmus britiškus ženklus nuo kanadiškų pašto autovežimių, tai kuria gi kryptimi, esą, einama, jei ne į 51-mąją žvaigždę amerikoniškoji vėliavoj?

Tokių minčių vedinas, jis padaręs kelionę į New Yorką, norėdamas ten pasiūstinti ir išsiaiškinti keletą klausimų vietoj.

Pirmiausia jis susistabdęs vieną amerikietį 42-rojo gatvės, netoli Broadwayaus, ir te užtekęs laiko jam riktelti: "Hello, aš norėčiau..."

Ir tiek tik suspėta. Anas gi, tik drėbtelėjęs: "Nejdomu, bičiuli", ir nusikubėjęs toliau.

Tokių stabdymų buvę 14 ar 15, ir niekas su juo nenorėjęs kalbėtis, kol šitai pastebėjęs policininkas ir priėjęs arčiau. Lautens tuoj norėjęs išsiaiškinti policininkui, kodėl jis stabdąs žmones, bet pastarasis — irgi tik tiek:

— Judinkis tolyn, nesudaryk man jokių rūpesčių. Lautens samprotavęs sau, jog

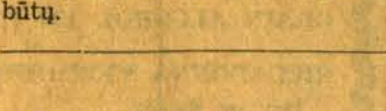
Greičiausia žmogus pasiektų mėnulį, jei ten kas nors užkeltų kokią nors gražuolę.

Paukštiška kelionė

Linksmu Dagio slapyvardžiu, labai giminingu Spygliui, prisidengęs tautietis "Tėviškės Žiburiuose" rašo apie buvusią kelionę į "Žibinto" prekybos mokyklą. Esą: "Visi sujudo, sukuto; kaip pavasarį žvirbliai, ėmė skardžiau čirkti: važiuojame, važiuojame! Tikriausia tenai bus geriau; pasimokysime, ko nors pasieksime, o gal dar ir dirbančiojo davinį gausime — važiuokime! Suplasko vyrai, pakilo ir mergaitės".

Ir kas gali sakyti, kad nebūvo polėkių, nes jei dabar visi taip paukštiškai lekiotų, tai visos salės būtų pilnos, nepaisant, kiek per savaitgalį parengimų būtų.

Sulietuvino P. A.

Šias nuotraukas ir parašus, kad tai kinietis skaito Maotsetungo raštus, įsidėjo vokiečių "Neues Deutschland" laikraštis ir pakartojo "Literatūra ir Menas". Atrodo, kad čia ne kinietis, bet komunistas skaito Lenino raštus. Pirmajame paveiksle tarybinis herojus eina, skaitydamas Lenino raštus. Antrame: staiga jis pajuto, kad žengia ir bedugnę, trečiame: laimei, jog viename puslapyje rado, parašyta, kad krintant reikia už ko nors nusiverti. Ketvirtame paveiksle matyti, kad kompartijos ir Lenino raštų dėka, žmogus nusivėrė medžio ir nesukrito.

KODĖL AŠ LAIKINU AMERIKA

ALB. PLIUMPIS

Ameriką aš laikinu todėl, kad čia yra neribotų galimybių šalis. Vieną sykį tremtinių šokiuose, grieziant tremtinių orkestrui, susipažinau su lietuviu. Ji buvo labai graži. Dėvėjo mėlynomis bulviakasių kelnėmis, dargi iki pusiau blauzdų atidarytomis. Jos lūpos buvo dažytos raudonai, antakiai — žaliai, o plaukai — geltonai. Tikra lietuviutė! Dargi mokėjo vieną žodį lietuviškai — okey! Mat, tuo magišku žodžiu mes susikalbame štoruose, šapose ir meilėje...

Be galo aš laikinu mergaites su mėlynomis bulviakasių, atidarytomis iki kelių kelnėmis... Be šitų kelnų Amerika nusto tų pusės savo grožio, garbės, o gal ir galybės!

Kitą vėl kartą susinaravino mano kaimyno vaikai: nevalgo vakarienės ir verkia.

— Pasauk gaisrininkus! — patariau nuliūdusiems kaimynams. Kaukdami, ūždami, cypdami atbrūzdėjo gaisrininkai. Visokiais barškaliukais ėmė bovvyti vaikus. Vaikai bematant pavalgę vakarienę ir sumigo. Čia yra neribotų galimybių kraštas!

Kartą stebėjau bažnyčioje, čia einusi jauna graži tautietė karštai meldėsi. Per visą pamaldų laiką nenustojė krušti jos ugningai raudonos lūpytės. Galvoju labai susigraudinęs: koks pamaldus čia jaunimas! Ir "krajuje" tokių reta!

Kai po pamaldų išėjome gatvėn, dievobaimingoji leidukė ir čia nenustojė melstis: vis kruštino tankiai savo raudonas lūpytes.

Tada aš neiškenčiau ir tariu čia gimisiam savo draugui:

— Veizėk, Džan, koks čia dievobaimingas jaunimas. Šita leidukė nespėjo atkalbėti visų poterių bažnyčioje, tai skuba baigti juos ant stryto.

— Kvailiuk, ji ne poterių kalba, bet čiuvingą kramto. Ir

Pavyzdys visiems parengimų rengėjams

"Tėviškės Žiburiuose" rašoma, kad atidaryta dail. Urbono paroda. "Atidaryme labai gausiai dalyvavo Toronto lietuviai. Vietoje kalbų susirinkusieji būvo pavaišinti vynu".

Būtų gera, kad visi šiuo šaukiniu pavyzdžiu pasektų.

BALANDINĖS MINTYS

Jei nenori dalyvauti kokiame nors minėjime ir aukoti kuriam nors reikalui, sakyk, kad turėjai svečių ir būsi prieš visuomenę teisus ir garbingas.

Didmiesčiuose yra dvi rūšys pėsčiųjų, vieni labai vikrūs o kiti mirę.

— Knyga, kuri pateko į geriausią parduodamų sąrašą, reiškia, ji buvo leidyklos atmetta vienuolika kartų.

— Jeigu mergaitė gudri, tai ji neturi turėti jokių smegenų.

— Kai bankininkas parašo blogą eilėraštį, tai niekas nieko nesako, bet tegu pabando poetas parašyti blogą čekį.

— Vieno mokinio motina taip dažnai buvo šaukiama pas mokyklos direktorių, kad vaikai pradėjo manyti, ar tik ji pati nėra direktorius.

A. a. Al. Valentinas, rašęs Spygliuose Plumpio, Raitorių maršalo ir kitais slapyvardžiais neseniai mirė. Taigi mirtis iškrėtė pikta juoką, atimdama mūsų jau antrą bendradarbi, nes kiek seniau mirė St. Laucius - Stella. Piešinyje Albinaš tais laikais, kai jis redagavo Pelėdą, kurios modelį jis čia rankose ir laiko. Čia spausdiname vieną jo kūrinių iš tos "Pelėdos".

bažnyčioje ji visą laiką kramtė. Šiur!...

— Aš laikinu šitą šalį; — sušukau.

Aš laikinu ne vien dėl to, kad čia turime daug kramtomos gumos. Man labai patinka pikniška. Nesvarbu, ar papirniai ar šiaip draugysčių.

Man patinka, kad benas griedu laiką nenustojė krušti jos ugningai raudonos lūpytės. Galvoju labai susigraudinęs: koks pamaldus čia jaunimas! Ir "krajuje" tokių reta!

Taip pat man patinka pikniška šokandis, arba gatvės vaikštinėjančios moterys ir merginos su... naktnėmis kelnaitėmis. Ir dar labiau patinka tas, kad į šitą reikalą nesikiša Gyvulių globos draugija.

O už vis labiausiai aš laikinu šitą kontrę todėl, kad čia viešpatauja, valdo ir ponavoja visagalys valdovas, viešpats ir vienvaldys doleris!

Todėl aš ir laikinu!

—

Pavyzdys visiems parengimų rengėjams

"Tėviškės Žiburiuose" rašoma, kad atidaryta dail. Urbono paroda. "Atidaryme labai gausiai dalyvavo Toronto lietuviai. Vietoje kalbų susirinkusieji būvo pavaišinti vynu".

Būtų gera, kad visi šiuo šaukiniu pavyzdžiu pasektų.

—

INTEGRACIJA BRIGHTON PARKE

Po praėjusios vasaros rasinių demonstracijų ir riaušių kai kuriuose lietuviškuose kolonijose, brightonparkiečiai, bijodami panašaus likimo, nutarė jau dabar nuo jo apsidrausti. Vasario 16 minėjimo metu LB apylinkės valdyba įvedė integraciją Brighton Parke, papuošdama sceną juoda vytimi. Pl.

AMERIKIEČIŲ FOLKLORAS APIE ČEKUS

— Ar žinote, kas yra čekų šventasis? Tai "St. Paul Federal Savings and Loan".

— Ar žinote, kada čeko šventė? Tai yra tada, kai jis išlipa iš beismonto ir eina nuomų rinkti.

— Jei nori pabėgti nuo čeko draugo, važiuok apmokestinamą greitkeliu.

Nuostabi kompartijos išmintis

Šias nuotraukas ir parašus, kad tai kinietis skaito Maotsetungo raštus, įsidėjo vokiečių "Neues Deutschland" laikraštis ir pakartojo "Literatūra ir Menas". Atrodo, kad čia ne kinietis, bet komunistas skaito Lenino raštus. Pirmajame paveiksle tarybinis herojus eina, skaitydamas Lenino raštus. Antrame: staiga jis pajuto, kad žengia ir bedugnę, trečiame: laimei, jog viename puslapyje rado, parašyta, kad krintant reikia už ko nors nusiverti. Ketvirtame paveiksle matyti, kad kompartijos ir Lenino raštų dėka, žmogus nusivėrė medžio ir nesukrito.

